

Calluna

38(2) 2021

Calluna

ÅRG. 38 2021 NR 2
ISSN 2000-2335

Utgiven i samarbete mellan

VÄSTERGÖTLANDS BOTANISKA FÖRENING och

BOTANISKA FÖRENINGEN I GÖTEBORG

Redaktör: Birgitta Herloff Ansvarig utgivare: Birgitta Lindqvist

Redaktionskommitté: Eva Andersson, Evastina Blomgren, Kurt-Anders Johansson, Michael Johansson, Erik Ljungstrand

VÄSTERGÖTLANDS BOTANISKA FÖRENING

Bankgiro: 5155-4400 Årsavgift: 150 kr

Adress: c/o Studieförbundet Göteborg-
Sjuhärad
Yxhammarsgatan 8-10 503 31 Borås

Hemsida: <http://vbotaniskaforening.se>

E-post: info@vbotaniskaforening.se

STYRELSE:

Ordf: **Birgitta Lindqvist**
Forbondegatan 27 462 41 Vänersborg
0701-736214
birgitta.lindqvist97@gmail.com

V ordf: **Lennart Sundh, SUNDH MILJÖ**
Odengatan 24 C 521 46 Falköping
0709-667959 hem: 0515-16759
sundh.miljo@telia.com

Sekr: **Peter Laudon**
Ryttaregårdsvägen 14 532 73 Varnhem
0511-60586 / 0706-520911
peterlaudon1@gmail.com

Kassör: **Olof Janson**
Kårtorp 1 533 97 Götene
0511-53026, 53016 / 0705-690386

Övriga: **Gösta Börjesson**
Dammgatan 10 566 32 Habo
036-40611 / 0705-957096
gosta.borjesson@telia.com

Rolf-Göran Carlsson
Södra Bergvägen 13 541 31 Skövde
0500-471411 / 0705-713435
rolf-goran.carlsson@telia.com

Kurt-Anders Johansson
Henrik Gjutares gata 36 B 541 45 Skövde
0500-411780 / 0706-301736
johansson.kurt-anders@telia.com

Michael Johansson
Bodagatan 27 507 42 Borås
0704-552247 / 0723-184581
ambrosia20@live.se

Erik Ljungstrand (se högerspalten)

Enar Sahlin (se högerspalten)

BOTANISKA FÖRENINGEN I GÖTEBORG

Plusgiro: 52 41 55-9 Årsavgift: 150 kr

Adress: Botanhuset
Box 461 405 30 Göteborg

Hemsida: <http://www.bfig.se>

E-post: botaniska.foreningen@bfig.se

STYRELSE:

Ordf: **Aimon Niklasson**
Trolltjärn 18 436 40 Askim
0736-254461
aimon@bahnhof.se

V ordf: **Börje Wernersson**
Heljereds Byväg 13 428 36 Källered
0737-255678
borje.wernersson@gmail.com

Sekr: **Erik Ljungstrand**
Järkholmsvägen, pl 614 436 56 Hovås
0708-559628

V sekr: **Johan Grudemo**
Majstångsgatan 10 414 72 Göteborg
031-7151818 / 0725-032320
johan@kitas.se

Kassör: **Sören Svensson**
Båtsman Gräs gata 11 422 57 Hisings Backa
031-523865 / 0703-222403
soren.svensson@mbox303.tele2.se

Övriga: **Ragnhild Crawford**
Önneröd 150 442 72 Kärna
0303-226123 / 0766-226123
ragnhild.neil.crawford@gmail.com

Claes Gustafsson
Storesandsvägen 7 430 82 Donsö
0703-210641
claes.gustafsson@bioenv.gu.se

Enar Sahlin
Ekegränden 2 438 53 Hindås
0301-10848 / 0706-604919
enar.sahlin@telia.com

Staffan Wall
Gibraltargatan 44 412 58 Göteborg
031-160560 / 0766-346240
staffanwall195@gmail.com

Rapportmottagare: Lennart Sundh

Floraväktarsamordnare: Michael Johansson, Enar Sahlin

Ekursionskommitté: Peter Laudon, Erik Ljungstrand

Hemsidesansvarig: Lennart Sundh

Botanik i Väst-ansvarig: Lennart Sundh

Floraväktarsamordnare: Enar Sahlin

Ekursionskommitté: Eva Andersson, Johan Ennerfelt,

Johan Grudemo, Lars Johnson, Erik Ljungstrand

Eftersitskommitté: Stina Andersson, Gunilla Tochtermann

Hemsidesansvarig: Aimon Niklasson

Botanik i Väst-ansvarig: Börje Wernersson

Ordföranden i BFiG har ordet

Aimon Niklasson (text och foto)

Trolltjärn 18, 436 40 Askim, aimon@bahnhof.se

Virus till trots går vi nu mot ljusare tider både bildligt talat och med tanke på att vaccinationerna äntligen kommit igång i större skala och de allra äldsta snart är färdigvaccinerade. Sommaren kommer att hjälpa till och om inga nya mutanter eller vaccinationsproblem uppstår så ser det väl ändå drägligt ut. Då smittspridningen är fortsatt hög nu under våren föreslår vi att årsmötet flyttas preliminärt till 2 september kl. 19:00, då vi troligen har en bättre situation.

Det har redan nu i medio april börjat spira i naturen och desmeknoppar, nunnörter, hästhovar och sippor gör sitt för att vi ska finna den förundran som varje vår förknippas med. Hasseln blommar och nog har alarna blommat ovanligt mycket i år? Nyfikenhet i samband med att vistas ute i markerna kan ge fina och överraskande fynd. Vad sägs om späd fingerört i Västergötland!

Parkeringsplatserna vid våra naturreservat är fyllda av bilar, och många man möter på stigarna är genuint intresserade av naturen och har många frågor, så jag tror att det blir ett uppsving även för botaniken i framtiden. Så här har vi som ägnat en del av våra intressen åt växtvärlden en hel del att bidra med. Nog har vi ett ansvar för att förmedla både betydelsen av naturen och skönheten hos våra växter till både barn som skall bli ansvarstagande vuxna och vuxna som kanske aldrig tänkt på att man kan vara växtblind!

Efter mer än 20 år i styrelsen vill jag nu att föreningen skaffar en ny ordförande som med nya krafter kan leda föreningen vidare under 2000-talet! Det har varit en rolig och stimulerande tid tack vare alla kunniga medarbetare och jag vill tacka alla i föreningen för denna tid. Hoppas kunna bidra till botaniken även i fortsättningen men på annat vis.

Stagg, en spretig fjolårstuva efter vintern. Måne tuvan och Boris Johnson anlitat samma frisör?

Västergötlands Botaniska Förening

framflyttat årsmöte

Årsmötet är framflyttat till **söndag 15 augusti kl. 10:00 på Tånga hed**, RT 90-koordinater 643775 132402 (besöksmål nr 26 i ”Botaniska besöksmål i Västergötland”).

Årsmötet kommer att hållas utomhus för att minimera eventuell smittorisk. Mötet kommer att gälla för de två åren 2019 och 2020 och innehåller förslag till stadgeändring. Efter mötet kommer vi att guidas runt i området för att bland annat titta på klockgentianan. Egen matsäck medtages och kläder efter väder.

Eventuella förändringar meddelas vid anmälan, på vår hemsida www.vbotaniskaforening.se eller på Facebookgruppen *Botanik i Väst*.

Obligatorisk anmälan senast söndag 8 augusti till Birgitta Lindqvist, tel. 0701-736214 eller per e-post: birgitta.lindqvist97@gmail.com.

En av Sveriges äldsta ekar?

Åke Carlsson (text och foto)

Siene Kyrkbacken 2, 447 95 Vårgårda, siene4819@gmail.com

Vid torpet Tillfällan under Kullings häradssallmänning Brevikshult i Alingsås landsförsamling växer en stubbskottsek av hög ålder. Antagligen har den huggts ner flera gånger eftersom ekstubbar sällan skjuter skott vid hög ålder.

Trädkännaren och landskapshistorikern Oliver Rackham har beräknat att stubbskottsträd av ask, lind, ek och hassel med en omkrets kring basen på cirka 7,5 meter är omkring 800 år (Rackham 2006). Eken vid Tillfällan har en omkrets vid basen på drygt sju meter. Av allt att döma är vegetationssäsongen något kortare än för de engelska ekarna då höjden över havet är cirka 200 meter. Jordmånen förefaller dessutom magrare. Kanske är denna ek också cirka 800 år.

Stubbskottseken vid torpet Tillfällan.

Det vore intressant att få veta om någon sett liknande stubbskottsekar.

Referens:

Rackham, O. 2006. Woodlands. [s. 248]

Botaniska Föreningen i Göteborg och Västergötlands Botaniska Förening

Exkursionsprogram 2021 - Del 2

För exkursionerna gäller:

- Med tanke på pandemin är det inte säkert att vi kan genomföra alla planerade exkursioner. De kan ställas in med kort varsel. Det krävs anmälan för att få delta. Vi arrangerar ingen samåkning men har försökt lägga exkursionerna så att man kan nå dem även med allmänna kommunikationer.
- **Deltagande i exkursion ska anmälas till Johan Grudemo, 0725-032320, gärna med SMS** (obs, ring ej dagtid på vardagar) **eller till exkursionsledaren om så anges i texten nedan.** Ange vilken exkursion det gäller, namn och telefonnummer. Troligen har vi begränsat deltagarantal. Endast de som är anmälda kan informeras om sena ändringar i programmet eller om exkursionen skulle behöva ställas in (kontrollera gärna även på www.bfig.se eller *Botanik i Väst* på Facebook). Anmäl dig helst inte mer än en vecka i förväg.
- Fältklädsel, inklusive stövlar, rekommenderas, om inte annat anges. Glöm inte lupp och anteckningsbok!
- Ta med matsäck – även på kvällsturer, om du så önskar.
- Även icke medlemmar är välkomna att följa med på exkursionerna.
- Eventuella frågor ställs till Eva Andersson (031-583141), Lasse Johnson (0767-668220), Peter Laudon (0706-520911) eller direkt till exkursionsledaren.

Tisdag 10 augusti: Kvällsexkursion längs **Nordre älv** under ledning av *Hans Starnberg* och *Uno Unger*. Vi vandrar ca 1,5 km utmed Hisingsstranden strax söder om Kornhalls färja. I den frodiga strandvegetationen hoppas vi finna vattenstånd, vattenskräppa, rörsvingel, stallört, tiggarranunkel och höstlånke; den sistnämnda på sin för närvarande enda kända växtplats i Bohuslän. Vi kommer också att passera en bergknalle med intressant torrängsflora, som tre fetknoppsarter, brudbröd, sandlök och trift. Stövlar rekommenderas liksom kvällsfika. Samling vid busshållplatsen Kornhalls färja kl. 18:00. Buss 37 går från Hjalmar Brantingsplatsen kl. 17:26 (kontrollera tiden). Obligatorisk anmälan senast 8 augusti till Johan Grudemo, 0725-032320, helst med SMS.

Lördag 14 augusti: Skärgårdsexkursion till nordvästra **Öckerö** ledd av *Erik Ljungstrand*. På sandstranden vid Hjälvik kan vi hoppas se bl.a. strandskräppa och sodaört, i fuktsvackorna innanför dvärglin och knutört, och ute på udden norr därom strandvallmo, strandkål och strandmalört. Vi fortsätter norrut mot Alkeviken och studerar havsstrandens flora; om tiden räcker till avslutar vi vid Hummerviken och Stora Kärrsvik med Rördammen. Ca 3 km vandring i lätt terräng. Samling vid Lilla Varholmens färjeläge kl. 10:00 (färjan till Hönö Pinan avgår kl. 10:10) och på parkeringen vid Hjälviks badplats kl 10:45. Obligatorisk anmälan senast 12 augusti till Johan Grudemo, 0725-032320, helst med SMS.

Tisdag 17 augusti: Traditionell stadsvandring genom **Göteborgs innerstad** under ledning av *Erik Ljungstrand*. Än en gång vandrar vi på stenstadens gator för att beskåda vad grönt där kan finnas. Nya arter dyker upp varje år, men blott få av dem blir beständiga, och stundom försvinner även gamla bekanta. Murruta, rödmalva och pilblad borde dock kunna utlovas. Samling vid Lejontrappan, Brunsparken kl. 17:30. Stövlar ej nödvändigt. Obligatorisk anmälan senast 15 augusti till Johan Grudemo, 0725-032320, helst med SMS.

Onsdag 25 augusti: Sensommarexkursion till **Stora Amundön** med *Aimon Niklasson*. På denna mycket varierande ö finns betade strandängar, äldre kulturspår, hedar, skog, alkärr och klippstränder. Vi funderar över skillnaden mellan en betesäng och en slätteräng. Av växter hoppas vi få se bl.a. råttsvans, gaffelbräken, stallört och rödsäv samt den äntligen återfunna engelska fetknoppen (först funnen här av Vilhelm Gillner för mer än 50 år sedan). Vi kommer även att titta på en del mossor och lavar. Ca 1 km vandring i mest lätt terräng. Samling vid bron över till Stora Amundön kl. 18:00. Buss ankommer på andra sidan betalparkeringen. Obligatorisk anmälan senast 23 augusti till Johan Grudemo, 0725-032320, helst med SMS.

Söndag 29 augusti: En exkursion i **Slottsskogen** ledd av *Johan Ennerfelt*, där vi tittar på minor, galler, gnagspår och andra tecken på att det finns många varelser i naturen som lever på, av och inte minst inuti växter. Bakterier, virus, svampar, kvalster, myggor, skalbaggar, fjärilar med flera orsakar galler och andra spår på växter. En återkommande spännande exkursion. Ca 4 km vandring i mest lätt terräng. Samling vid spårvagnshållplatsen Botaniska trädgården kl. 10:00. Obligatorisk anmälan senast 27 augusti till Johan Grudemo, 0725-032320, helst med SMS.

Eventuell ruderatexkursion annonseras på hemsidan och med e-postutskick.

Eventuell svampexkursion annonseras i nästa nummer.

Söndag 10 oktober: Lavexkursion genom **Botaniska trädgården**. Trädgårdens lavflora har nyligen inventerats varvid många intressanta fynd gjordes. Under ledning av *Lars Arvidsson* tittar vi på några av dessa. Vi rör oss i miljöer som ligger nära entréplan, Botanhuset och restaurangen. Förhoppningsvis får vi se t.ex. getlav, mussellav, sydlig blekspik, mångsporig citronlav, elegant sköldlav m.fl. Samling vid Botanhuset kl. 10.00. Obligatorisk anmälan senast 8 oktober till Johan Grudemo, 0725-032320, helst med SMS.

RÖDLISTAN FÖR VÄSTERGÖTLAND 2020

med senaste besök och antal lokaler

*Michael Johansson** & *Enar Sahlin***

* Bodagatan 27, 507 42 Borås, ambrosia20@live.se

** Ekegränden 2, 438 53 Hindås, enar.sahlin@telia.com

Rödlistan presenteras för att ge en samlad bild av landskapets hotade arter (CR, EN och VU) samt för att stimulera till floraväktande. De växter som besökts och rapporterats till Artportalen under 2020 anges i fet stil (de tre första bokstäverna i kommunnamnet, dock skrivs Göteborg ”Gbg”, Lilla Edet ”Led” och Mariestad ”Mad”) plus antalet besök. Om inget floraväktarbesök gjorts 2020 anges senaste observationen. Sist anges inom parentes antalet kända lokaler efter 1978. Utförligare rapporter från år 2020 finns på Artportalen, <http://www.artportalen.se/>.

NATIONELLT UTDÖD - RE

art som inte längre räknas som kapabel att bilda livskraftiga bestånd men som tillfälligt kan uppträda från en fröreserv eller som tillfällig inkomling i regionen (tidigare benämnd FÖRSVUNNEN)

- Avena strigosa*, purrhavre 1956. (0)
- Camelina alyssum*, lindädra 1940. (0)
- Camelina sativa*, oljedädra 2005. (4)
- Cuscuta epilinum*, linsnärja 1967. (0)
- Euphrasia officinalis* ssp. *monticola*, ängsögontröst 1939. (0)
- Galium spurium* ssp. *spurium*, linnmåra 1967. (0)
- Lolium remotum*, linrepe 1948. (0)
- Lolium temulentum*, därrepe 1955. (0)
- Oxybasis urtica*, bymälla 2004. (1)
- Pulicaria vulgaris*, loppört ca 1850-talet. (0)
- Solanum villosum* ssp. *miniatum*, röd nattskatta 1987. (1)
- Spergula arvensis* ssp. *maxima*, jättespärgel 1924. (0)

AKUT HOTAD - CR

art som bedöms löpa extremt hög risk att dö ut i vilt tillstånd, vilket allt tyder på, då arten minskar mycket snabbt, har mycket litet utbredningsområde, mycket litet reproducerande antal och mycket stor försvinnanderisk

- Ajuga genevensis*, kritsuga 2013. (1)
- Apium graveolens*, selleri 2010. (3)
- Chenopodium murale*, gatmälla 2018. (9)
- Cyperus fuscus*, dvärgag 2006. (1)
- Ilex aquifolium*, järnek 1960. (0)
- Mertensia maritima*, ostronört 1892. (0)
- Nasturtium microphyllum*, bäckfräne 1955. (0)
- Rubus loehrii*, bergumsbjörnbär SVERIGEANSVAR Gbg (1). (1)**

- Stipa pennata*, fjädergräs SVERIGEANSVAR 2017. (7)
Taraxacum obtusilobum, fetmaskros SVERIGEANSVAR 2011. (1)
Taraxacum pseudosuecicum, sankmaskros 2015. (3)
Taraxacum ruberulum, skevmaskros 1990-talet. (0)
Taraxacum rubrisquameum, saltmaskros 1955. (0)
Taraxacum vestrogoticum, västgötamaskros SVERIGEANSVAR 2018. (6)
Tephrosia palustris, kärnocka 1919. (0)
Ulmus minor, lundalm 1999. (69)

STARKT HOTAD - EN

art som bedöms löpa mycket hög risk att dö ut i vilt tillstånd, vilket allt tyder på då arten minskar relativt snabbt, har litet utbredningsområde, litet reproducerande antal och stor försvinnanderisk

- Agrostemma githago*, klätt 2013. (10)
Allium senescens (*A. lusitanicum*), kantlök 1994. (1)
Anthemis cotula, kamomillkulla 2003. (4)
Arnoseris minima, klubbfibbla 2007. (1)
Betonica officinalis, humlesuga 1995. (3)
Botrychium simplex, dvärglåsbräken 1902. (0)
Bromus arvensis, renlost 2004. (6)
Bromus commutatus, brinklöst 2006. (2)
Bromus racemosus, ängslöst 1955. (0)
Bromus secalinus, råglöst 2012. (13)
***Centaurea phrygia* ssp. *pseudophrygia*, ängsklint Gbg (1). (0)**
Chenopodium vulvaria, stinkmålla 2005. (2)
***Chimaphila umbellata*, ryl Ali (1), Mad (1), Tro (1). (76)**
Dactylis glomerata ssp. *lobata*, lundäxing 2017. (6)
***Dracocephalum ruyschiana*, drakblomma VÄSTGÖTAANSVAR Ulr (10). (91)**
Dracocephalum thymiflorum, rysk drakblomma 1963. (0)
***Euphrasia rostkoviana* ssp. *rostkoviana*, stor ögontröst VÄSTGÖTAANSVAR Fal (7). (15)**
Falcaria vulgaris, skärblad 2003. (1)
***Gentiana pneumonanthe*, klockgentiana Ale (1), Bor(1), Gbg (8), Lid (1), Mar (1), Par (2), Tro (1), Vår (1). (165)**
***Gentianella campestris* ssp. *baltica*, kustgentiana Gbg (1). (3)**
***Gentianella campestris* ssp. *campestris*, fältgentiana**
tidig fältgentiana var. *suecica* (i blom före 1 juli) Tra (1), Ulr (2).
sen fältgentiana var. *campestris* (i blom efter 15 juli) Fal (13), Mar (1), Ska (1), Skö(2), Tid (1). (95)
Geranium lanuginosum, brandnäva 1995. (2)
Geranium palustre, kärmnäva 1951. (1)
Gypsophila muralis, grusnejlika 2005. (15)
Hordeum secalinum, ängskorn 1950. (0)
Hypericum humifusum, dvärgjohannesört 2019. (4)
Isolepis setacea, borstisäv 2019. (2)
Jacobaea erucifolia, flikstånds 1905. (0)
Juncus capitatus, huvudtåg 1897. (0)
Kickxia elatine, spjutsporre 1958. (0)
Lappula squarrosa, piggrö 1997. (1)
Marrubium vulgare, kransborre 2004. (1)
Melilotus dentatus, strandsötväppling 1933. (0)
Mentha gracilis, ädelmynta 2016. (7)
***Nepeta cataria*, kattmynta Gbg (1), Ska (1). (14)**
Neslia paniculata, korndådra 2018. (14)
Orobanche elatior, klintsnyltrot 1990. (4)

- Orobanche reticulata*, tistelsnyltrot** VÄSTGÖTAANSVAR Fal (3), Skö (3). (21)
Pimpinella major, stor bockrot 2011. (2)
*Pseudorchis albid*a, vityxne VÄSTGÖTAANSVAR 2015. (12)
***Pulmonaria angustifolia*, smalbladig lungört** VÄSTGÖTAANSVAR Ska (2), Skö (6), Ulr (13). (170)
***Pulsatilla vernalis*, mosippa** Her (7), Ska (1), Skö (3), Tob (1), Tör (1), Vår (2). (144)
Rhinanthus angustifolius ssp. *apterus*, åkerskallra 2018. (4)
***Rosa inodora*, västkustros** Mar (8). (14)
*Rubus pruin*osus, hallonbjörnbär 1957. (0)
Rumex conglomeratus, dikesskräppa 2004. (2)
***Salvia verticillata*, kranssalvia** Gbg (1), Skö (1). (5)
Scandix pecten-veneris, nålkörvel 1958. (0)
***Stellaria crassifolia* var. *paludosa*, kärrsumparv** VÄSTGÖTAANSVAR Fal (1). (3)
Taraxacum euryphyllum, bredskaftad fläckmaskros 2015. (15)
Taraxacum pycnolobum, puckelmaskros 1957. (0)
Verbascum densiflorum, ölandskungsljus 1995. (6)
Vicia dumetorum, buskvicker 2015. (2)
***Vicia pisiformis*, ärtvicker** Skö (1). (6)
Vulpia bromoides, ekorrsvingel 1981. (1)
Zostera angustifolia, smal bandtång 2002. (4)

SÅRBAR - VU

art som bedöms löpa hög risk att dö ut i vilt tillstånd, vilket allt tyder på då arten minskar snabbt, har ett mindre utbredningsområde, ett mindre reproducerande antal och ganska stor försvinnanderisk

- Anthriscus caucalis*, taggkörvel** Gbg (1). (3)
***Arnica montana*, slättergubbe** Ali (4), Här (2), Grä (1), Göt (5), Mar (5), Møl (1), Ska (1), Skö (5), Tra (2), Tro (1), Vår (9), Vän (1). (2320)
***Asplenium adulterinum*, brunbräken** VÄSTGÖTAANSVAR Tör (1). (1)
***Atriplex laciniata*, sandmålla** Gbg (1). (5)
***Baldellia repens*, revsvalting** VÄSTGÖTAANSVAR Ali (2). (22)
***Blitum bonus-henricus*, lungrot** Göt (1), Ska (11), Skö (4). (136)
***Blysmus compressus*, plattsäv** Fal (1), Skö (1). (31)
Blysmus rufus, rödsäv 2019. (19)
***Botrychium matricariifolium*, rutlåsbräken** Skö (1). (24)
Camelina microcarpa, sanddädra 2014. (49)
Campanula rapunculus, rapunkelklocka 2012. (1)
***Cardamine parviflora*, strandbrämsa** Vän (1). (69)
***Carex hartmanii*, hartmanstarr** Ska (1). (17)
Carex maritima, bägstarr 2018. (3)
***Catabrosa aquatica*, källgräs** Göt (1). (40)
Cerastium brachypetalum, raggarrv 1902. (0)
***Cuscuta epithimum*, ljungsnärja** Skö (1). (2)
Dactylorhiza majalis ssp. *integrata*, englandsnycklar 2016. (4)
Deschampsia setacea, sjötätel 2018. (3)
***Dianthus armeria*, knippnejlika** Gbg (1). (19)
Draba nemorosa, sanddraba 1985. (1)
***Drymocalis rupestris*, trollsmultron** Bor (1), Fal (3), Göt (1), Skö (1), Ulr (1), Vår (1). (250)
***Elatine hexandra*, skaftslamkrypa** Gbg (1). (30)
***Eryngium maritimum*, martorn** Gbg (1). (2)
***Euphrasia micrantha*, ljungögönröst** Gbg (2), Her (1), Ska (1), Sve (1). (64)
Galeopsis angustifolia, kalkdån 1931. (0)
***Genista tinctoria* ssp. *tinctoria*, liten färgginst** SVERIGEANSVAR Gul (1), Mad (2), Tör (1). (1)
***Glaucium flavum*, strandvallmo** Gbg (1). (1)
Glyceria declinata, blågrönt mannagräs 2015. (166)

- Goodyera repens, knärot** Ale (1), Mar (1), Skö (3), Tra (1), Vår (2), Vän (1). (470)
Halimione pedunculata, saltmålla 2018. (1)
Helichrysum arenarium, hedblomster 1914. (0)
Helosciadium inundatum, krypfloka 1998. (3)
Herminium monorchis, honungsblomster 2019. (22)
Hypericum pulchrum, hedjohannesört 2010. (1)
Hypochaeris glabra, åkerfibbla 2013. (3)
Jacobaea aquatica, vattenstånds Ale (2), Bor (1), Gbg (2), Mar (1). (66)
Lathyrus tuberosus, knölval Fal (1). (23)
Leersia oryzoides, vildris 2015. (7)
Leonurus cardiaca, hjärtstilla Fal (3). (47)
Lepidium coronopus, kräckkrassing Gbg (1). (17)
Limonium vulgare, marrisp Gbg (1). (30)
Lotus tenuis, smal käringtand 2017. (6)
Luzula sylvatica, storfryle 2017. (2)
Lycopodium tristachyum, cypresslummer Gbg (1), Tid (2). (69)
Lycopodium × zeileri, mellanlummer Tid (1). (49)
Lysimachia minima, knutört 2015. (19)
Malaxis monophyllos, knottblomster Göt (1). (1)
Malva pusilla, vit kattost 2015. (19)
Medicago minima, sandlusern 1982. (2)
Nasturtium officinale, källfräne Gbg (1). (3)
Parapholis strigosa, ormax 1863. (0)
Phleum arenarium, sandtimotej 1862. (0)
Pilularia globulifera, klotgräs Vår (1). (13)
Polygala comosa, toppjungfrulin 2001. (6)
Polystichum aculeatum, uddbräken Göt (1). (3)
Potamogeton acutifolius, spetsnate 2014. (11)
Potamogeton compressus, bandmate 2005. (5)
Potamogeton rutilus, styvnate 2007. (3)
Potamogeton trichoides, knölnate SVERIGEANSVAR 2012. (15)
Potentilla anglica, revig blodrot VÄSTGÖTAANSVAR Här (2). (2)
Pulmonaria officinalis, fläcklungört Gbg (4). (0)
Pulsatilla vulgaris ssp. vulgaris, backsippa Ali (3), Bol (3), Bor (16), Fal (1), Gbg (2), Gul (1), Göt (7), Her (3), Här (3), Mar (3), Ska (7), Skö (19), Tid (1), Tra (1), Ulr (53), Var (2), Vår (16). (988)
Raphanus raphanistrum, åker rättika 2016. (238)
Rubus dissimulans, bohusbjörnbär 2012. (1)
Salix daphnoides ssp. *daphnoides*, äkta daggvide 1952. (0)
Salix hastata ssp. *vegeta*, källblekvide 2017. (78)
Salvia pratensis, ängssalvia 2017. (3)
Saxifraga osloënsis, hällebräcka 1944. (0)
Sherardia arvensis, åkermadd 2003. (4)
Sparganium gramineum, flotagräs 1994. (1)
Stachys arvensis, åkersyska 2012. (15)
Taraxacum duplidentifrons, svarttandad maskros 1990-talet. (5)
Taraxacum laceratum, parvelmaskros 2003. (1)
Taraxacum maculigerum, fläckmaskros 2014. (11)
Taraxacum praestans, kvällsmaskros 2011. (6)
Thymus pulegioides, stortimjan Bor (2). (13)
Valeriana dioica, småvänderot 1988. (1)
Valerianella dentata, sommarklynne 1993. (1)
Verbascum lychnitis, grenigt kungsljus Gbg (1), Skö (2), Tro (3). (29)
Vicia villosa ssp. villosa, vanlig luddvicker Skö (1). (58)
Viola stagnina, strandviol Ulr (1). (117)
Zostera marina, ålgräs (bandtång) 2003. (0)

Zostera noltii, dvärgålgräs (dvärgbandtång) 2014. (5)

NÄRA HOTAD - NT

art som nu eller i en snar framtid är nära att uppfylla de hot som föregående grupper är utsatta för (tidigare MISSGYNNAD)

Adoxa moschatellina, desmeknopp Gbg (2), Ska (1), Skö (1), Ulr (1). (340)

Aira caryophylla, vittätel 1993. (1)

Allium carinatum, rosenlök Tro (1). (5)

Alyssum alyssoides, grådådra 2013. (41)

Anthemis arvensis, åkerkulla Ska (1), Skö (1). (755)

Apera spica-venti, kösa (åkerkösa) 2010. (93)

Aphanes australis, småjungfrukam 2000. (1)

Arenaria gothica, kalknarv VÄSTGÖTAANSVAR 2018. (24)

Asperugo procumbens, paddfot 2017. (9)

Asplenium adiantum-nigrum, glansbräken Gbg (1). (1)

Botrychium lunaria, mänlsbräken 2019. (274)

Botrychium multifidum, höstlåsbräken 1960. (0)

Brassica rapa ssp. *campestris*, åkerkål 2013. (319)

Buglossoides arvensis var. *arvensis*, vit sminkrot Fal (1), Ska (2), Skö (1). (184)

Campanula cervicaria, skogsklocka Fal (1). (86)

Carduus acanthoides, piggtistel Ska (2). (8)

Carex caryophylla, vårstarr Ska (1), Skö (2). (3)

Carex ericetorum, backstarr Ska (1), Skö (1). (2)

Carex hostiana, ängsstarr 2018. (350)

Carex paleacea, strandstarr 2016. (4)

Carex pulicaris, loppstarr 2015. (23)

Carex punctata, prickstarr 2016. (7)

Carex vacillans, saltstarr 2010. (6)

Centaureum erythraea var. *erythraea*, flockarun Lid (1). (2)

Cephalanthera rubra, röd skogslilja 2019. (2)

Cirsium acaule, jordtistel Ska (1), Skö (1). (431)

Consolida regalis, riddarsporre 2008. (39)

Corydalis cava, hålnunneört 2015. (2)

Crepis praemorsa, klasefibbla Fal (1). (414)

Crepis tectorum ssp. *tectorum*, vanlig klofibbla Fal (1), Gbg (1). (0)

Drymochloa sylvatica, skogssvingel 2019. (46)

Elatine orthosperma, nordslamkrypa 1938. (0)

Epilobium obscurum, mörk dunört Vän (1). (0)

Epipogium aphyllum, skogsfru 2005. (6)

Euphorbia exigua, småtörel 1958. (0)

Festuca arenaria, gräsvingel 1922. (0)

Galeopsis ladanum, mjukdån Skö (1). (393)

Galium spurium ssp. *vallantii*, småsnärjmåra Skö (1). (1)

Galium sueticum var. *vestrogoticum*, västgötamåra SVERIGEANSVAR. 110 lokaler besökta under 2020. (159)

Geranium bohemicum, svedjenäva 2018. (25)

Gymnadenia odoratissima, luktsporre VÄSTGÖTAANSVAR 2013. (4)

Gymnocarpium robertianum, kalkbräken 2018. (10)

Helianthemum nummularium ssp. *nummularium*, ljus solvända 2019. (104)

Holosteum umbellatum, fågelarv Par (1). (2)

Hyoscyamus niger, bolmört 2011. (56)

Hypericum montanum, bergjohannesört 2019. (78)

Hypericum tetrapterum, kärrjohannesört 2004. (2)

Hypochoeris maculata, slätterfibbla Gbg (3), Skö (1), Vår (3). (209)

- Inula ensifolia*, svärdkrissla 1920. (0)
Isolepis fluitans, flytsäv Tra (7). (52)
Juncus squarrosus, borsttåg Mar (1), Par (2). (394)
Lathyrus niger, vippärt Gbg (1). (0)
Leontodon hispidus, sommarfibbla Här (1), Skö (4). (370)
Lunaria rediviva, månviol 2017. (12)
Luzula multiflora ssp. *divulgata*, backfryle 2015. (1)
Lycopodiella inundata, strandlummer Ali (2), Her (2). (82)
Lythrum portula, rödlänke Ali (2), Gbg (1), Par (1). (120)
Melampyrum cristatum, korskovall Fal (1). (19)
Misopates orontium, kalvnos 2017. (11)
Odontites vernus, åkerrödtoppa 2015. (78)
Ononis spinosa ssp. *hircina*, stallört 2019. (6)
Pedicularis sylvatica, granspira Ali (3), Ler (1), Mar (1), Vår (1). (293)
Persicaria foliosa, ävjepilört 1997. (1)
Petrorhagia saxifraga, klippnejlika Bor (1). (2)
Phleum phleoides, flentimotej Göt (1). (0)
Platanthera bifolia ssp. *bifolia*, ängsnattviol 2019. (777)
Poa remota, storgroë Skö (1). (10)
Potamogeton friesii, uddnate 1996. (2)
Primula farinosa, majviva 2015. (142)
Radiola linoides, dvärglin Ali (2), Ler (5). (145)
Ranunculus arvensis, åkerranunkel 1991. (1)
Ranunculus polyanthemos* ssp. *polyanthemos, (vanlig) backsmörblomma Skö (3). (378)
Rhynchospora fusca, brunag Par (2). (0)
Rorippa amphibia, vattenfräne 1944. (0)
Rosa balsamica (*R. tomentella*), fikros 2002. (1)
Rubus lamprocaulos, naggbjörnbär 2013. (3)
Rubus muenteri, grönladsbjörnbär VÄSTGÖTAANSVAR Gbg (1). (1)
Rubus scissus, nålbjörnbär 2014. (2)
Sagina maritima, strandnarv 1998. (0)
Sagina subulata, slynarv 1995. (0)
Sagittaria sagittifolia, pilblad 2016. (220)
Salicornia europaea, glasört 2018. (0)
Saxifraga hirculus, myrbräcka 2018. (2)
Scorzonera humilis, svinrot Gbg (2), Ska (1), Skö (1), Ulr (1). (5)
Sedum anglicum, engelsk fetknopp Gbg (2). (17)
Selinum carvifolia, krusfrö Skö (1). (0)
Serratula tinctoria, ängsskära 1993. (10)
Seseli libanotis, säfferot Fal (2). (0)
Setaria viridis, kavelhirs 2016. (46)
Spergula arvensis ssp. *arvensis*, sydspärgel 2012. (1)
Suaeda maritima, saltört 2019. (0)
Taraxacum egregium, smalfjällig strandmaskros 1968. (0)
Taraxacum litorale, liten kärrmaskros 2014. (8)
Thalictrum simplex* ssp. *simplex, vanlig backruta Skö (1). (108)
Thesium alpinum, spindelört 2008. (1)
Thymus serpyllum, backtimjan Bor (1), Skö (2). (1152)
Trifolium aureum, gullklöver Fal (1), Ska (2), Skö (1). (4)
Trifolium montanum, backklöver 2018. (128)
Trifolium spadiceum, brunklöver 1999. (0)
Urtica urens, etternässla 2015. (309)
Veronica spicata, axveronika Fal (1). (1)
Viola rupestris, sandviol 1995. (0)

RÖDLISTAN FÖR BOHUSLÄN 2020

med senaste besök och antal lokaler

Evastina Blomgren

Östanvindsvägen 6, 451 61 Uddevalla, evastina.blomgren@gmail.com

Rödlistan presenteras för att ge en samlad bild av landskapets hotade arter (CR, EN och VU) samt för att stimulera till floraväktande. I fet stil anges de växter som besökts och rapporterats till Artportalen under 2020 och de tre första bokstäverna i kommunnamnet (dock skrivs Göteborg ”Gbg” och Lilla Edet ”Led”) samt antalet besök. Om inget besök gjorts 2020 anges senaste observationen, Sist anges inom parentes antalet kända lokaler efter 1993. Utförligare rapporter från år 2020 finns på Artportalen, <http://www.artportalen.se/>.

NATIONELLT UTDÖD – RE

art som inte längre räknas som kapabel att bilda livskraftiga bestånd men som tillfälligt kan uppträda från en fröreserv eller som tillfälligt inkomling i regionen (tidigare benämnd FÖRSVUNNEN)

- Artemisia stelleriana*, sandmalört 1995. (1)
Atriplex rosea, silvermålla 1965. (0)
Avena strigosa, purrhavre 1955. (0)
Camelina alyssum, lindådra 1935. (0)
Camelina sativa, oljedådra 1996. (1)
Cuscuta epithimum, linsnärlja 1913. (0)
Euphrasia scottica, skottlandsögontröst 1897. (0)
Galium spurium ssp. *spurium*, limmära 1932. (0)
Lolium remotum, linrepe 1936. (0)
Lolium temulentum, därrepe 1945. (0)
Oxybasis urbica, bymålla 2005. (1)
Solanum villosum ssp. *miniatum*, röd nattskatta 1960. (0)
Spergula arvensis ssp. *maxima*, jättespärgel ? (0)

AKUT HOTAD – CR

art som bedöms löpa extremt hög risk att dö ut i vilt tillstånd, vilket allt tyder på, då arten minskar mycket snabbt, har mycket litet utbredningsområde, mycket litet reproducerande antal och mycket stor försvinnanderisk

- Ajuga genevensis*, kritsuga 1955. (0)
Astragalus danicus, strandvedel 2019. (4)
Bromus pseudosecalinus, spädlosta 2015. (1)
Chenopodium murale, gatmålla 1960. (1)
Halimione portulacoides, portlakmålla 2018. (1)
***Ilex aquifolium*, järnek Oru (1). (5)**
***Mertensia maritima*, ostronört Tan (2), Öck (1). (32)**
***Rubus gilgotii*, franskt björnbär Oru (1). (1)**

- Rubus horrefactus, knölbjörnbär Oru (1).** (1)
Taraxacum abietifolium, bohusmaskros 2016. (25)
Taraxacum microlobum, pyttmaskros Sot (1). (7)
Taraxacum pannulatum, rännmaskros 1958. (0)
Taraxacum pseudosuecicum, sankmaskros Tjö (6). (7)
Tilia platyphyllus ssp. *cordifolia*, bohuslind 2019. (6)
Ulmus laevis, vresalm 1951. (1)
Ulmus minor, lundalm 2008. (6)

STARKT HOTAD – EN

art som bedöms löpa mycket hög risk att dö ut i vilt tillstånd, vilket allt tyder på då arten minskar relativt snabbt, har litet utbredningsområde, litet reproducerande antal och stor försvinnanderisk

- Agrostemma githago*, klätt 2014. (5)
Alchemilla samuelssonii, stubbdaggkåpa 1948. (0)
Anthemis cotula, kamomillkulla 2019. (10)
Astragalus danicus, strandvedel 2019. (4)
Botrychium simplex, dvärglåsbräken 1967. (0)
Bromus arvensis, renlosta - sannolikt utgången, ej funnen under Bohusinventeringen och inga rapporter på AP.
Bromus commutatus, brinklosta 1961. (0)
Bromus racemosus, ängslosta Kun (1), Tjö (23). (38)
Bromus secalinus, råglosta 1999. (0)
Cardamine parviflora, strandbräsma 2008. (0)
Carex obtusata, trubbstarr 1949. (0)
Chenopodium vulvaria, stinkmålla 1948. (1)
Chimaphila umbellata, ryl Oru (1), Udd (2). (17)
Elatine hexandra, skaftslamkrypa 2017. (11)
Falcaria vulgaris, skärblad 2016. (1)
Gentiana pneumonanthe, klockgentiana Gbg (7), Kun (2), Ste (1). (31)
Gentianella campestris ssp. baltica, kustgentiana Lys (1), Oru (1), Sot (6), Tjö (8), Öck (2). (44)
Gentianella campestris ssp. campestris, fältgentiana Sot (1), Tjö (1). (7)
Gypsophila muralis, grusnejlika 2019. (2)
Halerpestes cymbalaria, bohusranunkel 2018. (5)
Heloscadium inundatum, krypfloka 2019. (22)
Hieracium dtringii, dtringfibbla 2005. (1)
Hieracium cirrobractum, plymfibbla 2003. (0)
Hieracium crassipes, storkorgsfibbla 1941. (0)
Hieracium hispidosum, hallonfibbla 1902. (0)
Hieracium maculosiforme, norsk fläckfibbla 1913. (0)
Hieracium onosmoides, åsnefibbla 1901. (0)
Hypericum humifusum, dvärgjohannesört 2019. (6)
Isolepis setacea, borstsäv Oru (5), Str (1), Tjö (6), Udd (1). (28)
Lappula squarrosa, piggrö 1950. (1)
Lathyrus sphaericus, vårval 2018. (1)
Marrubium vulgare, kransborre 1937. (0)
Medicago minima, sandlusern 1949. (0)
Mentha × gracilis, ädelmynta 2003. (0)
Myricaria germanica, klådris 2004. (0)
Najas flexilis, sjönajas (1900). (0)
Nepeta cataria, kattmynta 2019. (4)
Neslia paniculata, korndådra 1962. (1)
Pimpinella major, stor bockrot 1916. (1)
Polygala serpyllifolia, hedjungfrulin 2019. (1)
Polygonum oxyspermum, näbbtrampört 2011. (0)

- Polypodium interjectum*, dansk stensöta Tjö (2). (2)
Pseudognaphalium luteoalbum, vitnoppa Tjö (4). (8)
Pseudorchis albid, vityxne 1873. (1)
Rhinanthus serotinus ssp. *apterus*, åkerskallra 2017. (1)
Rosa inodora, västkustros Oru (2), Ste (3), Tjö (9). (34)
*Rubus pruin*osus, hallonbjörnbär 2017. (36)
Rumex conglomeratus, dikesskräppa Öck (1). (1)
Salvia verticillata, kranssalvia 2014. (4)
Scandix pecten-veneris, nälkörvel 1939. (0)
Sorbus obtusifolia, norskoxel Lys (1), Mun (2), Sot (1). (39)
Stellaria crassifolia var. *minor*, strandsumparv Öck (1). (1)
Taraxacum discretum, glappmaskros 2002. (1)
Taraxacum euryphyllum, bredskaftad fläckmaskros Oru (2), Tjö (1). (36)
Taraxacum kjellmanii, Kjellmans maskros 1960. (0)
Taraxacum pycnolobum, puckelmaskros 1938. (0)
Verbascum densiflorum, ölandskungsljus 1870. (0)
Zostera angustifolia, smalt ålgräs (smal bandtång) 2007. (20)

SÅRBAR – VU

art som bedöms löpa hög risk att dö ut i vilt tillstånd, vilket allt tyder på då arten minskar snabbt, har ett mindre utbredningsområde, ett mindre reproducerande antal och ganska stor försvinnanderisk

- Alchemilla plicata*, trubbdaggkäpa 2002. (13)
Alchemilla xanthochlora, kustdaggkäpa 2018. (1)
Anthriscus caucalis, taggkörvel 1995. (1)
Arnica montana, slättergubbe Gbg (3), Lys (3), Mun (1), Oru (3), Sot (3), Tjö (6), Udd (2). (383)
Atriplex laciniata, sandmälla Lys (3), Oru (1), Sot (2), Öck (2). (47)
Blitum bonus-henricus, lungrot 2005. (3)
Blysmus compressus, plattsäv 2015. (14)
Blysmus rufus, rödsäv Oru (2), Sot (1), Tan (1), Tjö (6). (116)
Botrychium matricariifolium, rutläsbräken 2019. (3)
Camelina microcarpa, sanddädra 1924 (0)
Carex hartmanii, hartmansstarr Mun (1), Oru (1), Tjö (3). (27)
Carex maritima, bägstarr Sot (1), Tan (1), Tjö (1). (25)
Catabrosa aquatica, källgräs Oru (1) Sot (1), Udd (1). (25)
Cuscuta epithimum, ljungsnärja 2006. (0)
Deschampsia setacea, sjötätel Sot (1). (3)
Dianthus armeria, knippnejlika Tjö (4). (33)
Drymocallis rupestris, trollsmultron Kun (2), Mun (9), Udd (1). (38)
Eryngium maritimum, martorn Str (1). (25)
Euphrasia micrantha, ljungögönröst Kun (1), Lys (2), Oru (1), Sot (5), Tjö (7). (80)
Galeopsis angustifolia, kalkdån Udd (1). (7)
Genista tinctoria, färgginst 2005. (5)
Glaucium flavum, strandvallmo Tan (1), Tjö (1), Öck (1). (52)
Glyceria declinata, blågrönt mannagräs Oru (1), Tan (1), Tjö (21). (100)
Goodyera repens, knärot Oru (21), Ste (4), Udd (2). (292)
Halimione pedunculata, saltmälla Lys (2), Oru (6), Sot (1), Tan (1), Tjö (10), Udd (1). (52)
Heloscadium inundatum, krypfloka Oru (3), Tjö (6). (21)
Herninium monorchis, honungsblomster Str (5), Tan (6), Tjö (1). (12)
Hieracium acidotum, norsk fetfibbla 2008. (0)
Hieracium aculentulum, palmérfibbla 2006. (0)
Hieracium calliglaucum, norsk hållfibbla 1906. (12)
Hieracium falcifolium, sabelfibbla 2004. (0)
Hieracium opeatodonton, mångtandad hållfibbla 2002. (0)

- Hieracium praecellans*, furstefibbla 11. (0)
Hieracium stibeophyllum, mörk gnejsfibbla 2005. (0)
Hieracium subglaucovirens, styv glandelfibbla 2007. (0)
Hieracium subplumuligerum, marstrandsfibbla 2006. (0)
***Hypericum pulchrum*, hedjohannesört Kun (20), Led (2), Sot (5), Ste (15).** (130)
Hypochaeris glabra, åkerfibbla 2016. (11)
***Jacobaea aquatica*, vattenstånds Kun (5).** (74)
Lathyrus tuberosus, knölvial 2019. (6)
Leersia oryzoides, vildris 2006. (1)
Leonurus cardiaca, hjärtstilla 2016. (8)
Lepidium coronopus, kråkkrossing 2019. (7)
***Limonium vulgare*, marrisp Oru (2), Sot (1), Tjö (3).** (32)
***Lotus tenuis*, smal käringtand Gbg (1), Oru (4), Tjö (5), Udd (2), Öck (5).** (17)
Lotula sylvatica, storfryle 2007. (2)
Lycopodium × *zeilleri*, mellanlummer 2016. (1)
***Lysimachia minima*, knutört Oru (6), Sot (1), Tan (1), Tjö (21), Udd (1), Öck (2).** (212)
Malva pusilla, vit kattost 2018. (23)
***Nymphaea alba* ssp. *occidentalis*, atlantnäckros Öck (1).** (3)
Phleum arenarium, sandtimatej 2019. (22)
***Pilularia globulifera*, klotgräs Sot (1), Tjö (2).** (15)
***Polystichum aculeatum*, uddbräken Tjö (1).** (1)
Potamogeton acutifolius, spetsnate 2009. (2)
Potamogeton compressus, bandnate 2003. (2)
Potamogeton trichoides, knölnate 2000. (2)
Potentilla anglica, revig blodrot 1863. (0)
Pulsatilla vulgaris ssp. *vulgaris*, vanlig backsippa 2010. (0)
Raphanus raphanistrum, åker rättika 2018. (25)
***Rubus dissimulans*, bohushjörnbär Lys (3).** (9)
***Rubus oredssonii*, mollösundshjörnbär Oru (2).** (11)
***Sherardia arvensis*, åkermadd Oru (1).** (6)
***Stachys arvensis*, åkersyska Lys (1).** (20)
***Taraxacum maculigerum*, fläckmaskros Oru (2), Tjö (11).** (39)
***Taraxacum praestans*, kvällsmaskros Oru (1).** (22)
Thymus pulegioides, stortimjan 2015. (13)
***Verbascum lychnitis*, grenigt kungsljus Udd (11).** (36)
***Vicia villosa*, luddvicker Tjö (1).** (1)
***Zostera marina*, ålgräs (bandtång) Lys (1), Tjö (2).** (3)
***Zostera noltii*, dvärgålgräs (dvärgbandtång) Tjö (1).** (28)

NÄRA HOTAD – NT

art som nu eller i en snar framtid är nära att uppfylla de hot som föregående grupper är utsatta för (tidigare MISSGYNNAD)

- Adoxa moschatellina*, desmeknopp Kun (1), Tjö (6).** (275)
Aira caryophyllea, vittätel 1949. (0)
***Alyssum alyssoides*, grådådra Sot (1), Udd (2).** (11)
***Anthemis arvensis*, åkerkulla Oru (1), Udd (2).** (274)
Apera spica-venti, kösa (åkerkösa) 2015. (11)
***Asperugo procumbens*, paddfot Lys (1), Tan (1), Tjö (2).** (41)
Asplenium adiantum-nigrum, glansbräken 2019. (11)
***Botrychium lunaria*, månläsbräken Lys (1), Oru (1), Sot (2), Tan (1), Tjö (8).** (157)
Botrychium multifidum, höstlåsbräken 1929. (1)
Brassica rapa ssp. *campestris*, åkerkål 2005. (4)
Campanula cervicaria, skogsklocka 2017. (8)
***Carex caryophyllea*, vårstarr Tjö (19).** (392)
***Carex ericetorum*, backstarr Oru (1).** (139)

- Carex hostiana*, ängsstarr Lys (2), Oru (2), Sot (1), Ste (1), Tjö (8). (276)
Carex paleacea, strandstarr Lys (1), Oru (3), Sot (1), Udd (2). (192)
Carex pulicaris, loppstarr Lys (3), Oru (2), Ste (1), Tjö (11). (258)
Carex punctata, prickstarr Lys (1), Tjö (17). (43)
Carex vacillans, saltstarr Lys (1), Oru (2), Tjö (1), Udd (1). (150)
Centaurium erythraea, bredarun 2019. (3)
Cirsium acaule, jordtistel Sot (3). (32)
Consolida regalis, riddarsporre 2005. (0)
Crepis praemorsa, klasefibbla 2017. (9)
Crepis tectorum, klofibbla Oru (3), Udd (3). (349)
Drymochloa sylvatica, skogssvingel Mun (2), Sot (4), Udd (4). (104)
Elatine orthosperma, nordslamkrypa 2004. (1)
Epilobium obscurum, mörk dunört Tjö (1), Udd (1). (21)
Euphorbia exigua, smätörel 1957. (0)
Epipogium aphyllum, skogsfru 2019. (1)
Galeopsis ladanum, mjukdån 2013. (12)
Geranium bohemicum, svedjenäva 1931. (3)
Helianthemum nummularium ssp. *nummularium*, ljus solvända 2008. (1)
Hieracium albidulum, blek tallfibbla 2004. (7)
Hieracium crinellum, hammarfibbla 2003. (1)
Hieracium elongatifrons, smal gnejsfibbla 2002. (5)
Hieracium marinum, havsfibbla 2004. (2)
Hieracium megavulgatum, stor hagfibbla 2007. (12)
Hieracium norvegicum, västkustfibbla 2004. (12)
Hieracium oistophyllum, trollfibbla 2019. (9)
Hieracium rufescens, ostkustfibbla 13. (0)
Hieracium saxifragum, flikig klippfibbla 2005. (0)
Holosteum umbellatum, fågelarv 1948. (0)
Hyoscyamus niger, bolmört Oru (1), Tjö (2), Öck (1). (80)
Hypericum montanum, bergjohannesört Kun (2), Led (2), Sot (1), Ste (3), Tjö (3). (66)
Hypericum tetrapterum, kärrjohannesört 1937. (1)
Hypochoeris maculata, slätterfibbla Mun (3), Oru (4), Tjö (17), Udd (2). (80)
Juncus squarrosus, borsttåg Led (2), Ste (6), Tjö (3), Udd (2). (194)
Lathyrus niger, vippärt Gbg (1), Kun (1), Lys (1), Oru (2), Tjö (2). (72)
Leontodon hispidus, sommarfibbla 2001. (10)
Lunaria rediviva, månviol 2006. (1)
Luzula divulgata, backfryle 2019. (1)
Lycopodiella inundata, strandlummer Led (1), Sot (1), Ste (3), Udd (1). (47)
Lythrum portula, rödlänke Kun (1), Oru (1), Tjö (2). (88)
Melampyrum cristatum, korskovall Lys (3), Tjö (2). (23)
Misopates orontium, kalvnos 2015. (10)
Odontites vernus, åkerrödtoppa 2004. (23)
Ononis spinosa ssp. *hircina*, stallört Gbg (1), Lys (1), Mun (2), Oru (3), Sot (7), Tan (1), Tjö (21), Udd (5). (546)
Pedicularis sylvatica, granspira Kun (4), Lys (3), Oru (7), Sot (10), Tan (2), Tjö (24), Udd (4). (361)
Platantera bifolia ssp. *bifolia*, ängsnattviol Gbg (1), Lys (6), Mun (1), Oru (4), Sot (6), Tan (1), Tjö (14), Udd (1). (806)
Poa remota, storgröe 2013. (4)
Polygonum aviculare ssp. *excelsius*, stolt trampört Oru (1), Sot (1). (34)
Potamogeton friesii, uddnate 2006 (1)
Primula elatior, lundviva 1999. (1)
Pulmonaria officinalis, fläcklungört 2009. (6)
Radiola linoides, dvärglin Oru (2), Tjö (7), Udd (2). (214)
Ranunculus arvensis, åkerranunkel 1943. (0)
Ranunculus polyanthemus ssp. *polyanthemus*, vanlig backsmörblomma Sot (3). (107)

- Rhynchospora fusca*, brunag Sot (2). (107)
Rosa tomentella, fikros 1998. (1)
***Rubus lamprocaulos*, naggbjörnbär Kun (8), Ste (1), Lys (2). (71)**
Rubus septentrionalis, nordbjörnbär 2017. (53)
***Rubus sprengelii*, sprengelsbjörnbär Kun (14). (77)**
Sagina maritima, strandnarv Lys (1), Oru (3), Sot (13), Tjö (30), Udd (4). (64)
Sagina subulata, sylnarv Oru (6), Sot (11), Ste (1), Tan (2), Tjö (57), Udd (5). (334)
Sagittaria sagittifolia, pilblad Kun (3). (41)
Salicornia europaea, glasört Oru (5), Sot (6), Tan (3), Tjö (2), Udd (2). (156)
Scorzonera humilis, svinrot Gbg (3), Lys (13), Oru (58), Sot (5), Ste (1), Tan (1), Tjö (34), Udd (39). (987)
Sedum anglicum, engelsk fetknopp Kun (2), Tjö (1). (65)
Selinum carvifolia, krusfrö Lil (1), Mun (2), Ste (3), Tjö (1). (162)
Serratula tinctoria, ängsskära Kun (1). (6)
Setaria viridis var. *viridis*, vanlig kavelhirs 2008. (1)
Suaeda maritima, saltört Lys (1), Oru (1), Sot (2), Tjö (11), Udd (1). (194)
Taraxacum litorale, liten kärrmaskros. Tjö (18). (111)
Thalictrum simplex ssp. *simplex*, vanlig backruta 1993. (1)
Thymus serpyllum, backtimjan Tjö (7). (49)
Trifolium spadicum, brunklöver 1947. (0)
Urtica urens, etternässla 2018. (51)
Viola rupestris ssp. *rupestris*, vanlig sandviol Tjö (1), Sot (4). (24)

Börjes blomkluringar

Hellre strandnål än pincett
Hellre raklosta än snårvinde
Hellre en fjällbrud än en bondböna
Hellre blåklocka än tidlösa
Hellre råttsvans än Pelle Svanslös

... och växtnötter

Vilka växter är det här undrar Börje Wernersson. Svaren finns på sidan 36.

Kvällsdeklarera
Etui
Besviken sjukling
Klostersmurfar
Andrasortering av bär

Späd fingerört funnen i Västergötland

Björn Albinson (text och foto)

Odengatan 60, 441 51 Alingsås, bjorn.albinson@ri.se

En total ruptur på quadricepsen vid knät på grund av en halkolycka gjorde att jag inte kunde komma ut i naturen på över sex veckor. Därefter gick det att komma in i bilen igen, och möjlighet fanns att gå i alla fall kortare sträckor, för att rehabilitera knät. Brobacka Naturum utanför Alingsås är en lättillgänglig plats med en liten backe och stigar att gå på med kryckor. Det är en plats jag även i normala fall besöker cirka 100 gånger per år, tidigare bara för fågelskådning, men på senare år även för fjärilar, spindlar och andra småkryp.* Mitt intresse för floran har också tilltagit under de senaste åren, några hundra arter är väl den enda erfarenheten jag lyckats skaffa mig på denna korta tid; jag är alltså ingen erfaren botanist.

Onsdag 7 april var mitt besök i Brobacka tänkt som en kombination av rehabilitering, leta efter eventuella fjärilar och se efter om några tidiga vårblommor kommit upp. Det var ganska magert denna dag, men när jag gick förbi ett par stenar såg jag något som vid allra första anblicken liknade små smultronblommor. Efter att ha stannat någon sekund såg jag att det där måste var något annat, framför allt något jag inte sett innan. Denna lilla näpna blomma med sina små hjärtformade vita kronblad samt foderblad med röd bas var ju verkligen vacker, så det blev till att ta fram mobilkameran (systemkameran är svårhanterad när man går med kryckor)

Späd fingerört *Potentilla micrantha*.

och jag knäppte några bilder. Jag lade in en av bilderna i "Google Foto" för skojs skull, men precis som många andra är jag ofta skeptisk till denna "app", då den i vissa fall är "helt ute och cyklar". Ibland kan man dock få en indikation om rätt familj åtminstone, förslaget denna gång var enbart smultronfingerört *Potentilla sterilis*.

Efter en del sökande i "Den virtuella floran" och "Artfakta" på Internet, lutade det mera åt späd fingerört *P. micrantha*, men den hade i princip bara setts i en slänt i Lund. För att få lite mer "kött på benen" lade jag även ut några bilder på "Botanik i Väst" på Facebook. Där trodde man

* Det var i samma område som jag upptäckte en björntrattspindel *Coelotes atropos* förra året, en art som knappt är sedd utanför Skåne i modern tid.

också mera på späd fingerört, men med reservation för ytterligare andra europeiska arter. En av medlemmarna föreslog mig att ta kontakt med Erik Ljungstrand i Botaniska Föreningen i Göteborg. Han svarade på telefon, och på lördagen var Erik på plats med bestämningsnycklar för att säkerställa arttillhörigheten. Det tog inte så lång stund innan Erik hade bestämt den till just späd fingerört. Det är härligt att se när ett "proffs" jobbar och det var mycket trevligt att få höra om hela historien bakom arten.

En sådan här sensationell upptäckt var ju extra välkommen med tanke på min skada; detta fynd har glatt mig mycket. Många har hört av sig och kommit och tittat på den späda fingerörten, intresset har varit stort även bland folk i närområdet som normalt sett inte tittar efter blommor. Likaså har det blivit stort intresse bland alla typer av naturintresserade på Facebook.

Stort tack till Erik Ljungstrand, dels för kontrollbestämningen av mitt oväntade fynd, dels för alla de detaljer om den späda fingerörten, dess förekomst och utbredningsbild, som han kunde berätta.

Späd fingerört har sedan avsevärt mer än hundra år varit känd från centrala Lund, där den troligen antingen har "rymt" från Lunds Botaniska Trädgård eller (alternativt) inkommit som förorening i gräsfrö; lättast kan den ses på vallen mot Olshögsvägen (Neuman & Ahlfgvengren 1901, Olsson & Tyler 2007). Tillfälligt har späd fingerört även insamlats vid Lugnet i Gävle år 1892 (Ståhl 2016). Som inhemsk förekommer späd fingerört i flertalet länder i centrala och södra Europa, nordligast i norra Tyskland; för länge sedan växte arten även på ön Bornholm, och ansågs vara naturlig där.

Erik Ljungstrand på växtplatsen med bestämningsnycklar.

Referenser:

Neuman, L. M. & Ahlfgvengren, F. 1901: Sveriges Flora (Fanerogamerna).

Olsson, K.-A. & Tyler, T. 2007: 12. Artlista med utbredningskartor och arttexter. -- i Tyler, T., Olsson, K.-A., Johansson, H. & Sonesson, M. (red.) 2007: *Floran i Skåne*. [Del 2:] *Arterna och deras utbredning*: [125]-726.

Ståhl, P. 2016: Växtförteckning. Tillfälliga och kvarstående arter. -- i Ståhl, P. (red.) 2016: *Gästriklands flora*: [707]-743.

Skuggbjörnbär upptäckt i Västergötland

Thomas Appelqvist & Erik Ljungstrand** (text), Eva Andersson (foto)*

* Fredrikskulle 75, 431 38 Mölndal, thmsappelqvist@gmail.com

** Järkholmsvägen, pl 614, 436 56 Hovås

En februaridag 2020 gick jag (Thomas) utefter den motionsslinga som löper genom södra delen av naturreservatet Safjället (eller Sagfjället som det också kan heta). Safjället bildar ett mindre grönområde på en höjdrygg mellan Mölndal och Göteborg. Jag noterade på ett ställe nära bergets topp ett stort och friskt grönt snår i den annars vinterkala skogen. Här frodades ett väletablerat och vidsträckt vintergrönt björnbärssnår, något som väckte mitt intresse.

Beståndet är stort och täcker cirka 500 kvadratmeter. Det växer i en liten brant precis där ett grandominerat bestånd övergår till en torrare och mer talldominerad höjd. Det växer cirka 25 meter öster om motionsslingan i en sydvästslutning ej långt från bergets topp.

Då jag förmodade att det var en mer ovanlig art bad jag min vän Erik, som är en stor kännare av björnbär, att följa med och titta på beståndet. Erik förmodade då, den 14 februari, att det kunde vara skuggbjörnbär *Rubus sciocharis* men ville avvakta för att också studera beståndet när det blommade för att kunna säkerställa bestämningen. Under juli kunde Erik, vid förnyade besök när beståndet blommade rikligt, konstatera att det verkligen var skuggbjörnbär det rörde sig om, här för första gången noterad i Västergötland.

Safjället är ett stadsnära och tämligen litet kommunalt naturreservat, som utgörs av ett avlångt berg med branta sluttningar

Skuggbjörnbär *Rubus sciocharis*.

mot söder och väster. Uppifrån höjden har man en fin utsikt ut över Fässbergsdalen och Stora åns dalgång i söder, och i väster ser man Toltorpsdalen och höjdområdena i Änggårdsbergen. Naturreservatet gränsar mot Toltorpsdalen i väster och mot dalgången i vilken Kungsbackaleden och E20 går i öster. I den norra delen ansluter reservatet till Krokängsskolan,

där en idrottsanläggning finns, varifrån ett elljusspår sträcker sig runt större delen av berget. Det ligger i norra delen av Fässbergs socken, Mölndals kommun. I norr kantas "fjället" (som magra höjdområden kallas i denna del av Sverige) av stadsdelarna Guldheden och Krokslätt i Göteborgs stad, i söder mot Mölndals centrum. Reservatet omfattar 88 ha varav 1,5 ha är vatten.

Tidigare dominerades området av öppna ljunghedar och betesmarker, men under de senaste hundra åren har det vuxit igen, och här finns nu olika typer av skogsmarker. På och intill de torra bergsryggarna växer tallskogar och i svackorna mellan dessa ganska typiska västsvenska björksumpskogar med en undervegetation av blåttåtel *Molinia caerulea*. Buskskiktet i området domineras av brakved *Frangula alnus* och bindvide *Salix aurita*. Här finns också några skogskärr och tre mindre dammar. I den östra delen finns inslag av ädla lövträd.

På västsidan finns bestånd med gran-skog, som nu är ganska grov och närmar sig hundra år. Det är i kanten mellan en sådan granskog och den högre belägna tallskogen som björnbäret växer.

Skuggbjörnbär är ett vintergrönt björnbär (*Rubus* sect. *Rubus* subsect. *Rubus*), och tillhör inom denna grupp serien *Silvatici*, vars medlemmar är mer eller mindre skuggfördragande och nästan alla – samtliga som har påträffats i Sverige – utmärker sig genom en mycket speciell egenskap: (relativt grova) hår på ståndarknapparna, lätt synliga med lupp; denna egenskap är sällsynt inom andra vintergröna björnbärssektioner här hos oss i Norden (Pedersen & Schou 1989).

Skuggbjörnbär har mer eller mindre krypande, ofta i spetsen rotsläende, tätt finhåriga årsskott försedda med på båda sidor gröna blad, som på ovansidan är täthåriga. Bladen är oftast 4(-5)-"fotdelade" (detta begrepp anger

Skuggbjörnbär utmärker sig genom en mycket speciell egenskap: (relativt grova) hår på ståndarknapparna, lätt synliga med lupp.

att det nedersta småbladparets skaft utgår en bit upp på småbladsskaften hos småbladsparet ovanför), men en relativt hög andel av blott 3-delade blad förekommer. Bladen är vanligtvis stora, något konvexa och påfallande tunna. Ändsmåbladen har ofta en hjärtformad bas och en tydligt utdragen bladspets. Årskottens taggar är relativt små och snedställda.

Blomställningsskotten är också tätt småhåriga och försedda med 1-3-delade "höglblad", vilka för övrigt liknar årskottens blad. Foderbladen har småtaggar på ytan, och kronbladen är rätt stora samt vita – som nyutslagna dock ofta med en mycket blekt rosa färgton. Som ovan framhållits är ståndarknapparna tydligt håriga, i likhet med förhållandena hos de tre andra arter ur *Rubus* ser. *Silvatici* som har påträffats i vårt land: storbjörnbär *R. gratus*, stavbjörnbär *R. leptothyrsos* och kilbjörnbär *R. silvaticus*.

Skuggbjörnbär är blott känt från några få ytterligare lokaler i Sverige. Arten påträffades först av Tord Holm nära Frostavallen i Höörs socken i Skåne, i vilket landskap den även förekommer på åtskilliga lokaler inom Höllvikens villaområde (först funnen där av Erik Ljungstrand) i Stora Hammars socken (Oredsson 2004, Oredsson 2006a, Olsson & Tyler 2007). Skuggbjörnbär är även funnet av Alf Oredsson själv på ön Lucerna utanför Västervik i Småland (Oredsson 2004, Oredsson 2006b, Karlsson & Christoffersson 2007), samt av den skarpsynte Gunnar Flygh i Vidöns industriområde, Hammarö socken utanför Karlstad i Värmland (Oredsson 2004). På samtliga dessa ovan angivna lokaler, i Skåne, Småland och Värmland, har skuggbjörnbäret säkerligen kommit med virke importerat från norra Tyskland. På

vissa lokaler handlar det troligen om en "sekundär" spridning genom "barkavfall" utlagt på gångstigar, men i flera fall växer arten just på de ställen där virket (eller barken) först lagrades upp.

Skuggbjörnbärets naturliga utbredning omfattar Brittiska öarna (Irland, Wales och England), norra Belgien, Nederländerna, norra Tyskland (framför allt Schleswig-Holstein) och Danmark, där arten är vanligast på södra Jylland, men även förekommer spritt på mellersta Jylland (upp till Limfjorden) samt på Fyn, Langeland och Själland (Pedersen & Schou 1989). Av obekant orsak har skuggbjörnbär tagits upp i vår svenska rödlista (Eide 2020) som "starkt hotad" (EN) trots att alla dess tidigare kända förekomster synes ha ett mycket tydligt samband med import av stormfällt virke från norra Tyskland, och att skuggbjörnbär således, i egenskap av "inkommen", inte skulle vara möjlig att rödlista (inom parentes kan nämnas att detsamma även gäller ytterligare några rödlistade, förmodligen med människans hjälp inkomna björnbär: banbjörnbär *R. bifrons*, engelskt björnbär *R. echinatus*, borstbjörnbär *R. fabrimontanus* och kilbjörnbär *R. silvaticus*).

Eftersom reservatet ligger i anslutning till bebyggelse finns det många kultur-spridda växter i området, och de har kunnat etablera sig här av flera olika orsaker.

I samband med "beskogningen" för cirka hundra år sedan planterades en del bergtall *Pinus mugo*, och några exemplar lever fortfarande kvar inom reservatet, medan de flesta har dött genom den ökande beskuggningen.

Från den moderna villabebyggelsen i omgivningarna sprider sig nu en lång rad olika buskar och träd in i reservatet. Det är i huvudsak växter som har "bär", och således sprids med hjälp av fåglar.

Exempel kan vara hybrididegran *Taxus* × *media*, mahonia *Mahonia aquifolium*, rynkoxbär *Cotoneaster bullatus*, spärr-oxbär *C. divaricatus*, häckoxbär *C. lucidus*, vitoxel *Sorbus aria* s.str., och järnek *Ilex aquifolium*. Dessa förekommer spritt i området, medan andra arter som bok *Fagus sylvatica* oftast finns mer i anslutning till bebyggelsen i kanterna.

Intill elljuspåret förekommer en lång rad arter som ofta följer med fyllnadsmassor och annan jord, som till exempel svalört *Ficaria verna*, akleja *Aquilegia vulgaris*, amerikansk nejlíkrot *Geum macrophyllum* och sötbjörnbär *Rubus plicatus*. Intill Krokslättsskolan frösprider sig bohuslind *Tilia platyphyllos* från planterade exemplar.

I kanterna finns också arter huvudsakligen spridda genom så kallade "trädgårdsutkast". Man finner här bland annat penningblad *Lysimachia nummularia*, blåtry *Lonicera caerulea*, snöbär *Symphoricarpos albus* och parksallat *Lactuca macrophylla*.

Skuggbjörnbäret på Safjället följer inte dessa mönster. Dels växer det stora beståndet cirka 25 meter från närmaste gångväg, dels är det knappast fråga om någon art som odlas i trädgårdar. Därför finns det goda skäl att förmoda att dess spridning skett med fåglar från

Skuggbjörnbär *Rubus sciocharis* i blom.

förekomster på längre avstånd, troligast på mellersta Jylland, och att vi därför här skulle ha att göra med dess första naturliga bestånd i Sverige. Om så är fallet skulle rödlistningen av skuggbjörnbär (se ovan) ändå vara "korrekt", fastän detta inte alls var känt då denna vår senaste upplaga av rödlistan fastställdes.

Det kan tilläggas att skuggbjörnbär sprider sig på Safjället, och att nyetablerade små bestånd även har setts strax intill motionsslingan, men det råder inget tvivel om att dessa förekomster är sekundära, och att det ursprungligen etablerade beståndet inte kan ha något samband med eventuell användning av importerad bark på motionsslingan.

Referenser:

Eide, W. (red.) 2020: Rödlistade arter i Sverige 2020.

Karlsson, T. & Christoffersson, J. 2007: Växtförteckning. -- i Edqvist, M. & Karlsson, T. (red.) 2007: Smålands flora. Band 2: [16]-805.

Olsson, K.-A. & Tyler, T. 2007: 12. Artlista med utbredningskartor och arttexter. -- i Tyler, T., Olsson, K.-A., Johansson, H. & Sonesson, M. 2007: Floran i Skåne. [Del 2:] Arterna och deras utbredning: [125]-726.

Oredsson, A. 2004: Två nya medlemmar av den svenska floran: engelskt björnbär och skuggbjörnbär. -- Sv. Bot. Tidskr. 98(3-4): 232-237.

Oredsson, A. 2006a: Falsterbohalvöns björnbär. -- Bot. Not. 139(2): 1-23.

Oredsson, A. 2006b: Tio tyska björnbär på Lucerna. -- Sv. Bot. Tidskr. 100(3): 226-235.

Pedersen, A. & Schou, J. C. 1989: Nordiske brombær (*Rubus* sect. *Rubus*, sect. *Corylifolii* og sect. *Caesii*) -- AAU Reports 21.

Lundviol i Slottsskogen i Göteborg

Kerstin Bäckdahl (text och foto)

Sjömansgatan 20B, 413 15 Göteborg, kerstin.backdahl@gmail.com

Lördag 24 april, på min morgon-/förmiddagsrunda i Slottsskogen, gick jag upp i slänten söder om Barnens Zoo. Jag hade tänkt kolla hur långt ramslöken kommit, och hittade då flera tuvor med små violer. Jag kände inte igen dem och med hjälp av floran kom jag inte heller någon vart. Dagen efter publicerade jag några bilder i Facebook-gruppen ”Svensk Botanik” och där svarade Torbjörn Tyler ”lundviol”. Jag uppdaterade då mitt Facebook-inlägg med artbestämningen.

På måndagen ringde min telefon! Erik Ljungstrand och Uno Unger hörde av sig. Båda tyckte att det var ”lite för bra” att jag hittat lundviol i Göteborg. På kvällen träffades Erik och jag i Slottsskogen och Erik kunde bekräfta att det var lundviol, *Viola reichenbachiana*!

Dagen därpå visade Erik fyndplatsen för Uno. De kunde då räkna ett 50-tal plantor precis sydväst om Barnens Zoo i ett bestånd med ramslök. ”Ett möjligt scenario för uppkomsten av denna förekomst av lundviol är att den medföljt en ursprunglig utplantering av ramslök på denna plats från en lokal där båda nämnda arterna förekommer rikligt tillsammans, som till exempel på Kinnekulle” skrev Uno på Facebook.

Både ramslök och lundviol är kalkgynnade och växer på samma ställe i Slottsskogen. Jag har nu pratat med en man, som

Lundviol *Viola reichenbachiana* i Slottsskogen i Göteborg.

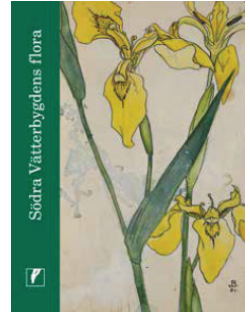
jobbar och har jobbat många år i parken. Han berättade att man hade lagt på jord från någon deponi i samband med arbeten på Barnens Zoo: jord med okänt ursprung. Man kalkar också dammarna regelbundet. Om kalken kan spridas i terrängen vet jag inte.

Lundviolen är en ny art för Göteborgsområdet. Närmast belägna fyndplatser finns runt Västgötabergen (Kinnekulle och Billingen), i Dalsland (Ödeborg) och på Hallandsås (sydligaste Halland).

Södra Vätterbygdens flora

Göte Bengtsson (text och bild)

Narvavägen 4A, 554 48 Jönköping, gote.bengtsson@telia.com

Nu är den äntligen klar, Södra Vätterbygdens flora. Den omfattar nästan 450 sidor, är rikt illustrerad och har några hundra utbredningskartor. Omslaget pryds av Jönköpingskonstnären John Bauers vackra akvarell som avbildar gul svärdsliilja.

Ansvar för att färdigställa publikationen har legat på en redaktionsgrupp bestående av Göte Bengtsson, Lennart Persson, Marianne Rydén, Magnus Thorell och Agneta Åsgrim Berlin, med Gösta Börjeson som adjungerad och Kjell-Arne Olsson från Åhus som ansvarig för layout, redigering och framställning av utbredningskartorna.

Växtförteckningen upptar två tredjedelar av boken. Textavsnitten beskriver områdets topografi, geologi och klimat, vegetationstyper, floraförändringar med mera, som är brukligt i detta slag av floror. Magnus Thorell redogör i ett historikavsnitt för den långa botaniktradition som finns i Jönköpingstrakten och hur floran utforskats här sedan 1700-talet. I några specialartiklar beskrivs den kulturpåverkade floran på några lokaler inom Jönköpings stad. Och självfallet beskrivs hur Botaniska Sällskapet sin inventering av Södra Vätterbygden gick till.

Åren 1966 – 1981 genomförde Botaniska Sällskapet i Jönköping en systematisk inventering av kärlväxtfloran i några socknar vid södra änden av Vättern, ett pionjärarbete. Upplägget var mycket ambitiöst med inventering av rutor om 1×1 kilometer och utfördes av ett hundratal amatörbotanister. Projektet avstannade så småningom och den planerade tryckta floran kom

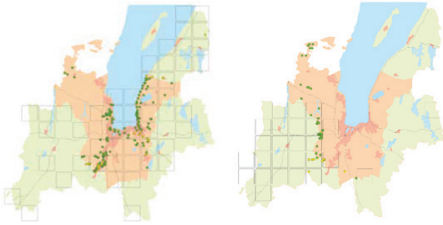
tyvärr inte till stånd. Viss komplettering av inventeringen gjordes efteråt.

Två välkända västgötabotanister är bland dem som intervjuats om sin medverkan i denna inventering: Anders Bertilsson och Gösta Börjeson. Anders gjorde en stor insats med bland annat granskning och kvalitetssäkring av insamlade uppgifter.

Kring år 2000 gjordes ett omtag och redovisningen utökades till att avse hela Jönköpings kommun, genom att vi fick utnyttja också material från inventeringen för Smålands flora. Habo socken i Västergötland ingick i den ursprungliga inventeringen. Hans Thulin skrev ett första utkast till växtförteckningen. Intressanta nya växtfynd och många registrerade återfynd från tidigare kända lokaler ända fram till år 2020 har tagits med i växtförteckningen.

Växtförteckningen upptar cirka 1900 taxa, bofasta och tillfälliga. I en del fall rör det sig bara om en gammal litteratur- eller herbarieuppgift. Antalet bofasta arter idag bedöms vara cirka 1250. Den största artrikedomen finns i delar av området öster och sydöst om Vättern, som delvis är kalkpåverkat, och i Tabergsdalen. De västliga delarna som domineras av barrskog och mossar är artfattigare.

På utbredningskartorna visas förekomsten av en art enligt Smålands flora med grå kvadrater som motsvarar inventeringsrutorna om 5×5 km, och för Botaniska

Skogslind.

Myrtilja.

Sällskapet inventering (i det rosafärgade centrala området) visas registrerade växtfynd med gröna prickar. Den tjugofem gånger högre upplösningen i Sällskapet inventering ger självfallet en långt mera nyanserad bild av utbredningen av arten i fråga. Gula prickar avser växtfynd från tiden efter 1982. Som exempel visas kartorna för skogslind och myrtilja. Den senare har som bekant en tydlig västlig/sydvästlig utbredning, med några förekomster på Hökensås.

Ett av de mest oväntade fynden under Sällskapet inventering var vityxne *Pseudorchis albida* i en ängsglänta i skogen i Barnarp. Den är där nu sedan länge utgången och finns idag endast på en senare upptäckt lokal i sydvästra delen av Jönköpings kommun.

Höstspiran är något av ett skötebarn för vårt Sällskap. Den upptäcktes i Ljungarumskärren i Jönköping och beskrevs i början av 1900-talet som en ny art av den unge Erik Leonard Ekman. Den uppfattas idag som en underart till kärrespira, *Pedicularis palustris* ssp. *opsiantha*. Den finns fortfarande kvar på den plats där Ekman fann den. Genom att kommunen sköter området med återkommande lieslåtter är beståndet idag livskraftigt.

Taberg har en särpräglad flora genom de speciella mineralen och bergarterna. Brunbräken *Asplenium adulterinum* har här en av endast två kända förekomster i

Sverige. Den andra lokalen finns i Västergötland nära torpet Näset vid sjön Velen i Älgårås på liknande substrat som på Taberg. Stickelfrö *Lappula deflexa* har sin enda förekomst i södra Sverige nära Taberg.

Till sist ett överraskande sentida fynd. Ullranunkel *Ranunculus illyricus* hittades av Lennart Persson år 2019 på kyrkogårdsmuren vid Barnarps kyrka, dock utan blomning. År 2020 fanns ett antal blommande exemplar. Denna art växer naturligt bara på Öland inom Norden.

Hur man köper floran

Vi tror att floran är av intresse för såväl kunniga botanister som en bredare naturintresserad allmänhet. Den som vill köpa floran kan kontakta någon i Botaniska Sällskapet styrelse eller beställa den hos Lennart Persson, lenper51@gmail.com. Information om hur man kan skaffa floran finns också på www.botaniska-jonkoping.se.

Höstspira i kärret vid Rocksjön i Jönköping, där Erik Leonard Ekman fann den i början av 1900-talet.

Foto: Magnus Thorell

Fjällkåpa på Tjörn – med en återinventering

Ingemar Jonasson (text och foto, där inget annat anges)
Berglärkan 55, 426 69 Västra Frölunda, ingemar@berglarkan.se

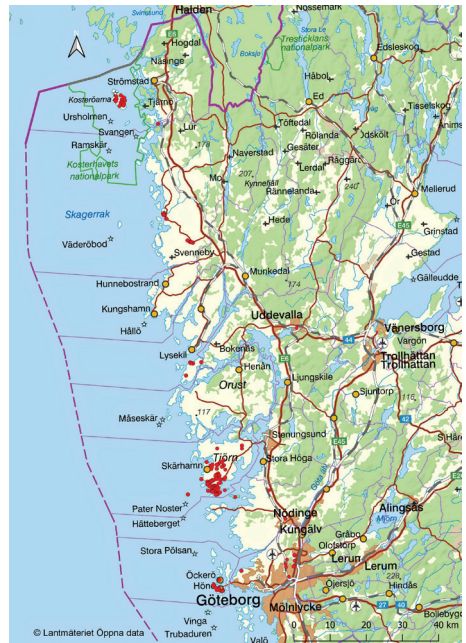
En tuva med fjällkåpa i den avvattningskanal som byggdes 1901 för att torrlägga Rönängs damm. 10 juni 2012.

Flera av våra fjällväxter förekommer i vårt land även utanför den egentliga fjällkedjan. För Bohusläns del gäller detta särskilt fjällgröe, fjällnejlika, rosenrot och fjällkåpa. Fjällgröe finns bara i den norra delen av landskapet, fjällnejlika i den södra. Rosenrot har spridda förekomster i Bohuslän, liksom fjällkåpa, som emellertid också har en tätare koncentration med många lokaler på Kosteröarna, södra Tjörn, Hönö och, före den tilltagande urbaniseringen, de östra delarna av Hisingen och Göteborg. Det finns en koncentration av fjällnejlika, fjällkåpa och rosenrot i ett stråk från södra Tjörn och österut till trakten av Tjuvkiel. Noteras kan också att även fjällnejlika och rosenrot har ovanligt många förekomster på Tjörn.

Man har diskuterat orsaken till de här – ganska många – förekomsterna av fjällväxter i Bohuslän. Ett antagande är att de

är ”glaciala relikter”, det vill säga en kvardröjande rest av den arktiska flora, som följde omedelbart på isens avsmältning vid den senaste istiden.

En annan teori är att Bohuslän, morfologiskt och klimatmässigt, kan anses vara en fortsättning av de sydnorska växtområden där alla dessa fyra växter förekommer. Redan C. F. Nyman, i sin ”Svenska

Utbredningskarta med de 92 idag dokumenterade fynden av fjällkåpa i Bohuslän som gjorts fram till 2011, det år när bokverket ”Bohusläns flora” kom ut. Markeringar på kartan gjorda av *Olle Molander*.

I. Original-Afhandling.

Exkursion i Bohuslän 1841, af M. W. von Düben.

(Forts. fr. Nr 4.)

Ononis arvensis har jag aldrig sett i sådan mängd som öfver hela Tjörn (deremot sågs ingenstädes under hela resan *O. spinosa* eller *repens*); derifrån följde den mig öfver hela Bohuslän, och utgör en verklig prydnad på dess sidländta ängar, liksom *Geranium sanguineum* på torrare ängar, *Epilobium angustifolium* i de talrika stenrösen, *Sedum album* på klipporne, och *Lonicera Periclymenum* i buskmark och snar. — Kring en grotta, Heås-stugan kallad, och på Stegelberget, båda på Stenkyrkas Prestgårds egor, vexte *Alchemilla alpina* ymnigt; jag fann den sedan vid Torpane i Qville Socken, Kalm tog den redan på Kosteröarne, på ett berg nära Göteborg finnes den, och Areschoug har tagit den vid Grundsund och på Hönö, så att den troligen finnes spridd öfver hela Bohusländska skärgården. — *Cucubalus Behen* hade jag icke sedt på de mindre öarne, men här var den ej sällsynt — *Hypochæris radicata*, *Sedum rupestre*.

Avsnitt ur von Dübens "Exkursion i Bohuslän 1841" med växtuppgifter från Bohuslän.

Växternas Naturhistoria" från 1868, skriver om fjällkåpan: "Den följer icke blott hela fjällryggen ... utan växer också på den lägre utgrening deraf, som sträcker sig genom Bohuslän...".

Primäruppgiften om förekomst i Bohuslän är från Linné 1745, och grundar sig på Pehr Kalms upptäckt av arten på Syd-Koster, där den "... stod i ymnighet emellan bergen ... näppeligen til 3 à 4 famnar högre än vatten-horizonten".

Den första uppgiften från Tjörn är från 1841, M. W. von Düben: "Kring en grotta,

Heås-stugan kallad, och på Stegelberget, båda på Stenkyrkas Prestgårds egor, växte *Alchemilla alpina* ymnigt". Båda platserna är i dag mer eller mindre igenvuxna med skog och vid ett besök där kunde inga exemplar av fjällkåpa upptäckas.

Under första halvan av 1900-talet var Yngve Särnqvist lärare på Billströmska folkhögskolan, Tjörn. Han var duktig botanist, och intresserade sig särskilt för fjällkåpan och dess rika förekomster på Tjörn. På en karta hade han prickat in cirka 300, av honom funna, lokaler på ön.

Kartan är tyvärr försvunnen. Det är svårt att veta vad Särnqvist menade med ”lokaler”, men helt klart – tillsammans med von Dübens angivelser – torde vara att fjällkåpan var vanligare på Tjörn i början av 1900-talet än i dag. Troligen är orsaken minskningen av betad mark och den därpå följande igenväxningen. ”Man kan finna den på solstekta, öppna platser”, skriver Särnqvist i *Fjällkåpan Tjörns märkligaste växt*, ”med bara ett par centimeters jord, och den kan påträffas under klippväggar i total skugga på fuktig kärrmark”. Den första typen av lokaler hittade vi bara på två eller tre ställen i den förnyade inventering som beskrivs nedan. Den andra: ”... under klippväggar i total skugga på fuktig kärrmark” är förbryllande. Vi har inte sett någon växtplats som tillnärmelsevis liknar detta.

Återinventeringen hösten 2020

Hösten 2020 gjorde Stig Ingvarsson, Åsa Wiberg och jag en återinventering av lokaler med fjällkåpa på Tjörn. Det gick bra trots den sena tidpunkten på året. Artens typiska, lätt igenkännbara blad satt kvar, alltmer gulnande, långt in på det nya året. Vi fann 44 gamla lokaler och gjorde dessutom 33 nyfynd. Dessa 77 fynd finns redovisade på kartan på vidstående sida. De två angivna fynden på Dyrön har gjorts tidigare och ligger utanför redovisningsmaterialet. Det finns fler växtplatser än dessa två på denna ö.

Vi hade hoppats att inventeringen skulle ge någon förklaring till det stora och koncentrerade antalet växtlokaler på södra Tjörn. Så har inte blivit fallet. Kan de många fyndplatserna vara en tillfällighet? Vi har ställt frågan till ett par duktiga botaniker utan att ha fått något svar. Den eller de som läser den här artikeln och vill bidra med något eller några förslag till förkla-

ringar är välkomna, antingen direkt till författaren eller till tidskriften.

Sammanfattning av inventeringsresultaten:

- Alla fynden – utom några i gränsområdena – ligger i det område med yngre bergarter som går i ett stråk från söder mot norr på mellersta Tjörn, orangefärgat på kartan. Den nordligaste lokalen ligger vid Sibräcka, ungefär mitt på ön.

- Det finns en koncentration av arten i tre områden på södra Tjörn. De två sydligaste av dessa har mer basiska bergarter än omgivningarna.

- En tydlig majoritet, 60 lokaler, cirka 80 %, ligger i nordlägen, de allra flesta ljusöppet.

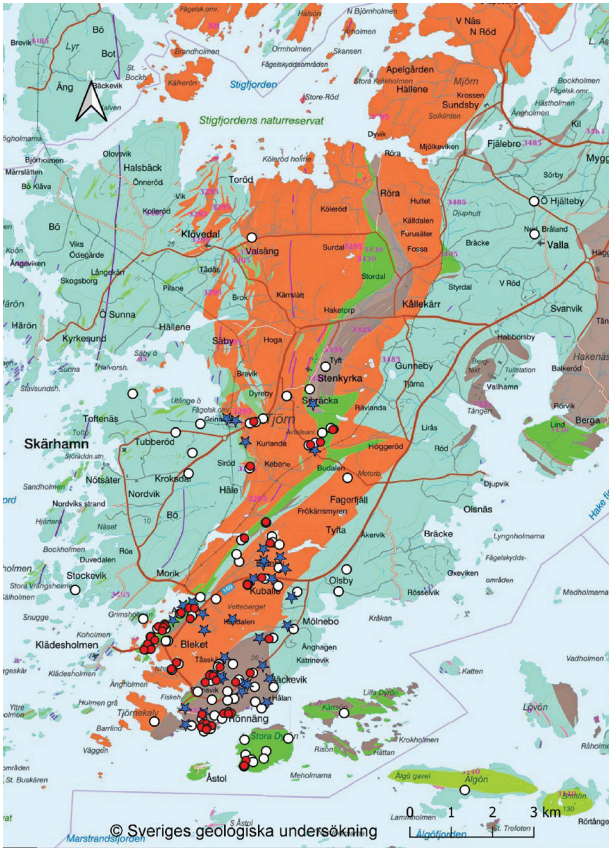
- Nästan alla fynd har gjorts i anslutning till berg, på mindre berghyllor eller i bergsprickor, några i mera plant, sluttande berg, alla med tunt eller inget jordlager. Fyra fynd gjordes i öppen gräsmark.

- De flesta lokalerna innehåller färre än tio tuvor, ofta bara en. På sju lokaler räknade vi in fler än femtio tuvor.

- Den rikaste lokalen, till arealen 10-15 m², uppskattningsvis, ligger på norra delen av Bockholmen väster om Bleket, nästan nere vid havsnivån. Här dominerar arten.

- Som helhet får växtplatserna nog betraktas som torra, dock för det mesta med sippervatten från sprickor eller annan omgivning.

- Någon mossas, ofta rikligt, och stensöta förekommer på nästan alla lokaler.

Karta över fynd av fjällkåpa som gjorts på Tjörn. Fynden har lagts in på en geologisk karta för att ge en uppfattning om eventuellt samband mellan förekomst och geologi.

Vita prickar: Fynd fram till den redovisning av artens utbredning som gjorts i *Bohusläns Flora* (äldre fynd).

Röda prickar: Återfynd på gamla lokaler som gjordes vid vår återinventering.

Blå stjärnor: Nyfynd som gjordes vid vår återinventering

Markeringar på kartan gjorda av *Olle Molander*

Referenser:

von Düben, M. W. 1843: Exkursen i Bohuslän 1841. -- Bot. Not. [5](4,5,6): 49-54, 65-76, 81-95.

Fries, H. m.fl. 1945: Göteborgs och Bohusläns fanerogamer och ormbunkar. Förteckning med fyndorter.

Fries, H. (†) m.fl. 1971: Göteborgs och Bohusläns fanerogamer och ormbunkar. Förteckning med fyndorter. Andra omarbetade upplagan.

Mascher, J. W. (& Mo, E.) 1990: Ångermanlands flora.

Nyman, C. F. 1868: Utkast till Svenska Växternas Naturhistoria eller Sveriges Fanerogamer skildrade i korthet med deras växtställen och utbredning m. m., deras egenskaper, användning och historia i allmänhet. Sjednare delen. (Foderblomstriga och Kronlösa Dicotyledoner. Monocotyledoner.)

Särnqvist, Y. [tryckår okänt]: Fjällkåpan. Tjörns märkligaste växt. [publicerad i en tidskrift utgiven av Billströmska folkhögskolan; dess namn ej känt, möjligen "Tyft-bladet".]

Blommande fjällkåpa på Stora Dyrön med Åstol i bakgrunden. På denna starkt kuperade och trädfattiga ö växer arten mer öppet än på andra ställen. "Det ser ju ut som i fjällen", sade någon. 11 juni 2009.

Saltpanneviknen mellan Aröd och Bleket. På detta branta kustavsnitt finns en av de tätaste koncentrationerna av fjällkåpa på Tjörn. Bergarten är metabasit. Man kommer att tänka på de liknande utpostlokaler som finns vid Höga kusten i Ångermanland "i brantberg på gabbro", "med ringa konkurrens från andra arter". 29 maj 2007.

En av de vanligaste växtplatserna på Tjörn, en mindre berghylla med revor hängande nerför bergsidan. Någon mossa och stensöta, följeväxter på nästan alla lokaler. Kuballe.
Foto: Stig Ingvarsson 6 november 2020.

Lite djupare och längre bergsprickor kan vara helt fyllda av fjällkåpa, som här vid Saltpanneviknen. Del av en spricka, cirka 5 meter lång, helt full med fjällkåpa. 29 maj 2007.

En mera flack lokal på berg, "svaberg", vid Tuveslättvägen.

Foto: *Stig Ingvarsson* 27 oktober 2020.

Två tuvor i sprängt berg. Sprängningen gjordes i början av 1970-talet. Vägskärning Tolleby.

Foto: *Stig Ingvarsson* 28 oktober 2020.

Fjällkåpa i öppen gräsmark på tunt jordlager. Vid grindarna in mot Rönnängs nya kyrkogård. 18 oktober 2020.

Ung planta på bergsida. Kuballe. 2 december 2020.

Stödutfodring förstör naturbetesmarker

Åke Carlsson (text och foto)

Siene Kyrkbacken 2, 447 95 Vårgårda, siene 4819@gmail.com

”Klefwa Hed med sit slätta fält, och många blomster, stod denna årstiden så täck och ljuflig, at han öfvergick all den sommarens prakt och fågring, wi härtils någonsin sedt, ja de woro så härliga, at min penna är alt för swag, på något sätt at afskildra dem.” Linnés hänfödda skildring i sin Västgötaresa från 1747 står i skarp kontrast mot dagens Kleva hed som avsattes som naturreservat 1956. Om man färdas längs landsvägen ser man en ensartad gräsyta på norra sidan. Något måste ha hänt sedan 1959 då Tore Arnborg skrev om att på Kleva klint (= Kleva hed) ”skall i överskådlig tid en särpräglad och intressant vegetation finnas kvar”. Området har betats av mjölkkor som fått en stor del av sin dagsranson av foder i ladugården och sedan släppts ut på betet.

Stödutfodring i olika former är ett allvarligt men föga uppmärksammat hot mot naturbetesmarkerna. Den extra kvävenäring som stödutfodringen ger och som tillförs marken genom kornas urin slår ut alla de arter som hushållar med näring, vilket de flesta gör. Den gynnar ett fåtal arter till exempel nässlor, skräppor, hundkåx med flera.

Nedan ges några bildexempel för att väcka naturvårdarens uppmärksamhet på denna ödeläggelse av värdefulla betesmarker. Fotografera stödutfodring på naturbetesmarker och publicera på till exempel Facebook i opinionsbildande syfte!

Stödutfodring i naturreservatet Smula ås.

Referenser:

Arnborg, T. 1959: Kleva Klint. -- i Karvik, N.-G. (red.): Från Falbygd till Vänerkust: 210-218.

Linnæus, C. 1747: Carl Linnæi, ... Västgöta Resa, På Rikens Högloflige Ständers Befallning Förrättad år 1746. Med Anmärkningar uti Oeconomien, Naturkunnogheten, Antiquiteter, Inwånarnes Seder och Lefnads-Sätt, Med Tilhörige Figurer.

Stödutfodring i Ljunghem, Sandhem.

Får utfodras med spannmål. Kulturresevatet Dammsjöås, Alingsås.

Ibland ställs ensilagebalarna ut på olika platser i betesmarken. Då går ödeläggelsen snabbare. Viiske-Kleva.

Eggvena cirka 1990. Hitom stenmuren betar ungnöt som får leva på det marken ger, bortom muren betar mjölkkor.

Mjölkcor får det mesta av sitt foder i ladugården, men får ibland beta i hagmarker. Dessa blir då starkt gödselpåverkade med stora nässelruggar omväxlande med kortsnaggade ytor. Amundtorp, Varnhem.

Stödutfodring i naturbetesmark i Götala, Skara. Skräpporna är starkt kvävegynnade.

Ann-Mari Skottsberg 100 år

Gunnar Weimarck (text och foto)

Kullstigen 5, 436 40 Askim, weimarck@telia.com

År 1921 den 1 maj föddes Carl Skottsbergs tredje barn, som fick heta Ann-Mari men som kallas Adi av sina vänner. Två år tidigare hade familjen Skottsberg flyttat till Göteborg, då Carl blivit prefekt för Göteborgs botaniska trädgård. Den var då i sin anläggningsfas. Redan i december 1919 grundade han och ett antal andra botanikkunniga Botaniska Föreningen i Göteborg (BFiG), som ju firade sitt hundraårsjubileum för ett och ett halvt år sedan. Två år efter Adis födelse invigdes trädgården i samband med stadens (förse-nade) trehundraårsfestligheter.

Adi Skottsbergs liv spänner i sanning över i stort sett både BFiG:s och Botaniska trädgårdens mest centrala historia.

Själv har jag aldrig träffat min store företrädare Carl Skottsberg, trots att mina föräldrar var bekanta med honom. Jag och min hustru Anna har fått personliga intryck från föreningens och trädgårdens första tid genom Adi. Det har alltid varit givande att resonera med henne, vara ute i naturen med henne och tillbringa trivsamma timmar i hennes vackra hem och lilla växthus i Skärv på västgötaslätten.

Adi förde intresset för främmande länder vidare efter pappa Carl genom resor i Stillahavsområdet, Sydamerika och till och med Antarktis.

En kär present till oss är en ros, Finlands vita ros, som vi fått till vår trädgård. Den hade Adis mamma Inga Reuter tagit med sig från sitt finlandssvenska hem.

Vi alla önskar Adi Skottsberg ett gott och ljust liv även efter hundraårsdagen!

Adi Skottsberg i maj 2006.

Finlands vita ros i vår trädgård i juni 2020.

Nationalblommor

Birgitta Herloff

Skeppearegängen 6, 413 18 Göteborg, birgitta.herloff@gmail.com

På nätet har man länge kunnat läsa att linnea är Sveriges inofficiella nationalblomma. Den uppgiften lär väl förhoppningsvis försvinna ut i rymden nu när vi fått en officiell nationalblomma, liten blåklocka.

Svenska Botaniska Föreningen tog initiativet till och genomförde omröstningen. För att en blomma skulle platsa i ”tävlingen” fick den inte vara nationalblomma i något av våra närmaste grannländer. Så Finlands liljekonvalj, Danmarks prästkrage, Islands fjällsippa och Norges ljung och fjällbrud kunde inte komma på fråga. (Norge är det enda land i världen som står med två nationalblommor.)

Men inget hinder fanns för att vår nationalblomma skulle kunna vara landskapsblomma någonstans. Så vi delar vår lilla blåklocka med Dalarna (som har både ängsklocka och liten blåklocka som symbol) och dessutom med landskapet Mellersta Österbotten i Finland och med tre grevskap i Storbritannien nämligen Yorkshire i England, Antrim på Nordirland och Dumfriesshire i Skottland.

Som synes har jag roat mig med att leta efter landskaps- och nationalblommor på nätet. Det började med Joe Bidens presidentinstallation. Bland allt som media rapporterade fanns upplysningen att The First Lady bar en klänning broderad med alla USA:s delstatsblommor. På bilder framgick att även kappan och munskyddet var broderade.

Jag googlade fram delstatsblommorna. Det blev ett 40-tal eftersom vissa delstater delar på en och samma blomma. Po-

Liten blåklocka

Bild ur C. A. M. Lindmans *Bilder ur Nordens flora*.

pulärast är den lilla blå fjärilsviolen *Viola sororia* som är symbol för Illinois, New Jersey, Rhode Island och Wisconsin. Den kan köpas från plantskolor i Sverige. Det populäraste släktet är *Rosa* som fem delstater fallit för.

Sedan var det dags att söka efter National Flowers i alla världens länder. Det visade sig att nästan alla har en nationalblomma, officiell eller inofficiell.

En del blommor har äran av att vara nationalblomma i flera länder. Vilken är då populärast? Jo, ros förstås, den mest symbolladdade av dem alla. Arton länder har någon art i släktet *Rosa* som nationalsymbol. Bulgarien, Burkina Faso, Ecuador, Georgien, Irak, Iran, Luxemburg, Marocko, Moldavien, Rumänien, Rwanda, Saint Lucia, Sao Tomé och Príncipe, Slovakien, Storbritannien, Turkmenistan och USA (Förenta Staterna).

Såg det område där inte rosen används som symbol: religion (det är en ros utsprungen), politik (socialdemokratiska partier i många länder, däribland Sverige, har en röd ros som symbol), poesi (min älskling du är som en ros), romaner (rosen på Tistelön), sport (i tävlingsbåtar ros det – ja ursäkt, jag är ju göteborgare). Det vimlar av rosor överallt, det här var bara några exempel.

De flesta länder har dock en nationalblomma som helt enkelt växer i landet och som inte är en allmänt känd symbol för kärlek och skönhet eller vad det nu kan vara som rosen betyder för de länder som valt den. Det kan till och med vara en endem för landet som Maltas rödlila-blommiga Widnet il-Bahar *Cheirolophus crassifolius* (syn. *Centaurea crassifolia*).

Många länder har praktfulla växter som nationalblomma. Tolv länder har till exempel valt en orkidé. Men det är tolv olika orkidéarter och de växer i ”sina” länder.

Något som förvånade mig var att edelweiss *Leontopodium alpinum* inte bara var nationalblomma i Schweiz och Österrike, som jag hade förväntat mig, utan också i Swaziland.

Jag är förtjust i små oansenliga blommor. Varje vår blir jag lika glad när nagelörten tittar upp på gården utanför min port. Jodå, den blommar vackert när jag skriver detta.

Liten blåklocka är i min smak och jag tycker att valet var bra även om jag själv röstade på linnéa. Blåklocka var poeten Maria Wines älsklingsblomma. Jag citerar:

*Blåklocka
din skira skönhet ger mig varje sommar
en sällsynt glädje
alltid måste jag hejda min giriga hand
från att plocka dig.*

Men visst kan man plocka en och annan blåklocka speciellt om man vill få ihop en midsommarbukett att lägga under kudden som i ”En midsommarvisa”: *Midsommarnatten plockar jag klöver och timotej, karibacka och ängsull och blyga förgätmigej, blåklockor och violer och se'n drömmer jag om dig ...*

Så blev det en blå liten klocka
en majoritet kunde locka
att avge sin röst.
Och den fram till höst
med samvete gott kan vi plocka!

Svar på Börjes växtnötter: nattskatta, ask, bitterkrass(l)ing, blåmunkar och blingon.

Manusstopp för Calluna (3) 2021

Manuskript till Calluna häfte 3, 2021 skall vara redaktionen tillhanda senast 1 augusti. Skicka helst ditt manuskript som oformaterad wordfil, bilder i JPEG och tabeller i excel som bifogade filer till birgitta.herloff@gmail.com.

Postadress och telefon:

Birgitta Herloff, Skepparegången 6, 413 18 Göteborg, tel. 031 - 122390.

Ring gärna i förväg och berätta vad du tänker skriva om.

Västergötlands Botaniska Förening säljer

Västergötlands flora, 743 sidor	200:-
Västergötlands flora, Supplement 1, 53 sidor	20:-
Västergötlands flora, Supplement 2, 32 sidor	20:-
Västergötlands Flora CD	50:-
Botanisk Västgötalitteratur, 63 sidor	50:-
Floran i Habo kommun, 256 sidor	150:-
Botaniska besöksmål i Västergötland, 294 sidor	200:-

Eventuell portokostnad tillkommer

Botaniska Föreningen i Göteborg säljer

Göteborgs och Bohus läns fanerogamer och orbunkar (Fries 1971), 453 sidor*	100:-
En frisk och blomstrande perenn (Bernström 1989), 144 sidor*	100:-
En sekelgammal perenn (Herloff 2019), 80 sidor	100:-

*Medlemmar i BFiG kan köpa böckerna med
medlemsrabatt för 75:-

Ovan: I detta nummer av Calluna rapporteras nya fina fynd i Västergötland: spädpfingerört i Alingsås (se sid. 17-18), skuggbjörnbär i Mölndal (se sid. 19-22) och lundviol i Göteborg (se sid. 23).

Framsidan: På rödlistan finns i kategorin Sårbar (VU) bland annat backsippa. I Västergötland blev den år 2020 noterad i 17 kommuner, på 141 lokaler. I Bollebygd fanns ett bestånd av röda till rosa backsippor.

Foto: *Enar Sahlin*.

Innehåll

- 1 Niklasson, A. Ordföranden i BFiG har ordet
- 2 Västergötlands Botaniska Förening: framflyttat årsmöte
- 2 Carlsson, Å. En av Sveriges äldsta ekar?
- 3 Exkursionsprogram 2021 – Del 2
- 5 Johansson, M. & Sahlin, E. Rödlistan för Västergötland 2020
- 11 Blomgren, E. Rödlistan för Bohuslän 2020
- 16 Wernersson, B. Blomkluringar och växtnötter
- 17 Albinson, B. Spädpfingerört funnen i Västergötland
- 19 Appelqvist, T. & Ljungstrand, E. Skuggbjörnbär upptäckt i Västergötland
- 23 Bäckdahl, K. Lundviol i Slottsskogen i Göteborg
- 24 Bengtsson, G. Södra Vätterbygdens flora
- 26 Jonasson, I. Fjällkåpa på Tjörn – med en återinventering
- 32 Carlsson, Å. Stödutfodring förstör naturbetesmarker
- 34 Weimarck, G. Ann-Mari Skottsberg 100 år
- 35 Herloff, B. Nationalblommor
- 37 Manusstopp för Calluna
- 37 Föreningarna säljer